

Suomen hallituksen toiminta EU-tuomioistuim- asioissa ja EU-rikkomus- asioissa

1.1.–31.12.2020

ulkoministeriö • oikeuspalvelu • EU-tuomioistuinasiat

*Åtgärder av Finlands regering i EU-domstolsärenden
och i EU-överträdelseärenden 1.1–31.12.2020*

ULKOMINISTERIÖ
Oikeuspalvelu
EU-tuomioistuinasiat

Suomen hallituksen toiminta EU-tuomioistuinasioissa ja EU-rikkomusasioissa
1.1.–31.12.2020

TIIVISTELMÄ

Tässä kertomuksessa kuvataan Suomen hallituksen toimintaa EU-tuomioistuin- ja EU-rikkomusasioissa vuoden 2020 aikana.

EU-tuomioistuinasioilla tarkoitetaan Euroopan unionin tuomioistuimen käsittelemiä asioita. Euroopan unionin tuomioistuin muodostuu unionin tuomioistuimesta ja unionin yleisestä tuomioistuimesta. Tuomioistuimet muodostavat yhdessä unionin lainkäyttöelimen, jonka tehtävänä on varmistaa, että EU:n perussopimuksia tulkittaessa ja sovellettaessa noudatetaan lakia. Jäsenvaltiot voivat osallistua kaikkien EU-tuomioistuimessa vireillä olevien asioiden käsittelyyn. Osallistumalla aktiivisesti jäsenvaltio voi vaikuttaa unionin oikeuden kehittymiseen ja edistää tavoitteitaan.

EU-tuomioistuinasiat, joihin Suomi osallistui kertomuskaudella, kattavat laajan kirjon eri aihepiirejä. Näiden joukossa olivat muun muassa yleisen tietosuoja-asetuksen (GDPR) ja sähköisen viestinnän tietosuojadirektiivin tulkinta, matkustajatietojen käyttöä terrorismirikosten ja vakavan rikollisuuden yhteydessä koskeva nk. PNR-direktiivi, lievän valtionrajarikoksen määritelmä Suomen rikoslaissa ja päiväsakkojärjestelmän suhteellisuus, jäsenvaltion ja investoijan välinen välimiesmenettely, ulkomaisista sijoitusrahastoista saadun tulon verotus, Helsingin bussiliikenteeseen väitetysti saama valtioneuvoston tukien, pienpanimoiden verotus sekä päivystys- tai varallaoloajan laskeminen työajaksi. Suomi osallistui myös lausuntopyyntöasiaan, joka koski Euroopan unionin liittymistä Euroopan neuvoston yleissopimukseen nautittavan väkivallan ja perheväkivallan ehkäisemisestä ja torjumisesta (nk. Istanbulin sopimus).

Unionin tuomioistuin antoi komission Suomea vastaan nostamassa rikkomuskanneasiassa tuomion, jonka mukaan haahkan kevätmetsästyksen Ahvenanmaalla rikkoo unionin oikeutta. Suomi itse ei nostanut kanteita unionin tuomioistuimissa eikä Suomea vastaan nostettu uusia kanteita.

Kertomuskaudella Covid 19-pandemia hidasti jossain määrin asioiden käsittelyä ja vaikeutti suullisten käsittelyjen järjestämistä.

EU-rikkomusasioilla tarkoitetaan Euroopan komission jäsenvaltiota vastaan käynnistämää jäsenyysvelvoitteiden rikkomista koskevaa hallinnollista menettelyä, joka jakautuu virallisen huomautuksen ja perustellun lausunnon vaiheisiin. Menettelyn tarkoituksena on saavuttaa jäsenvaltion ja komission välinen yhteisymmärrys ilman, että asia päättyy unionin tuomioistuimen ratkaistavaksi. Viime kädessä seurauksena voi olla sakkojen määrääminen jäsenvaltiolle. Rikkomusasiat liittyvät joko unionin oikeuden virheelliseen soveltamiseen tai direktiivin täytäntöönpanon viivästymiseen.

Kertomuskauden rikkomusmenettelyissä oli kyse muun muassa Suomen muiden jäsenvaltioiden kanssa tekemien investointisuojausopimusten irtisanomisesta, kaasun toimitusvarmuutta koskevasta yhteisvastuusopimuksesta sekä lasten seksuaalisen hyväksikäytön ja seksuaalisen riiston sekä lapsipornografian torjumisesta annettun direktiivin puutteellisesta täytäntöönpanosta. Unionin oikeuden virheellistä soveltamista koskevia rikkomusmenettelyjä oli edellisvuotta vähemmän, kun taas direktiivin täytäntöönpanon viivästymistä koskevien virallisten huomautusten määrä kasvoi.

Suomen edustaminen EU-tuomioistuin- ja EU-rikkomusasioissa kuuluu Suomessa ulkoministeriön EU-tuomioistuinasioiden yksikön tehtäviin. Suomea EU-tuomioistuimissa edustavat valtiosiames ja hänen sijaisensa. Valtiosiames toimii EU-tuomioistuinasioiden yksikön päällikkö.

SAMMANFATTNING

Denna rapport redogör för den finska regeringens åtgärder i EU-domstolsärenden och i EU-överträdelseärenden under 2020.

Med **EU-domstolsärenden** avses mål som behandlas vid Europeiska unionens domstol. Europeiska unionens domstol består av domstolen och tribunalen. Dessa domstolar bildar tillsammans unionens rättstillämpande organ som har i uppgift att säkerställa att lag och rätt följs vid tolkning och tillämpning av EU:s grundfördrag. Medlemsstaterna kan delta i behandlingen av de ärenden som är anhängiga vid EU-domstolen. Genom att aktivt delta kan en medlemsstat påverka utvecklingen av unionsrätten och främja sina mål.

De EU-domstolsärenden som Finland deltog i under berättelseperioden omfattar ett brett spektrum av olika ämnesområden. Bland dessa fanns bland annat tolkningen av den allmänna dataskyddsförordningen (GDPR) och direktivet om integritet och elektronisk kommunikation, det så kallade PNR-direktivet om användningen av passageraruppgifter i samband med terroristbrott och grov brottslighet, definitionen av lindrigt riksgränsbrott i den finska strafflagen och proportionaliteten i systemet med dagsböter, skiljeförfarandet mellan en medlemsstat och en investerare, beskattningen av inkomster av utländska placeringsfonder, det statliga stöd som Helsingfors busstrafik påstods ha fått, beskattningen av mikrobryggerier samt beräkningen av jour- eller beredskapstid som arbetstid. Finland deltog också i utlåtandeärendet som gällde Europeiska unionens anslutning till Europarådets konvention om förebyggande och bekämpning av våld mot kvinnor och av våld i hemmet (den s.k. Istanbulkonventionen).

EU-domstolen meddelade sin dom i överträdelseförfarandet som Europeiska kommissionen väckt mot Finland, enligt vilken vårjakten på ejder på Åland strider mot unionsrätten. Finland väckte inte själv någon talan vid unionsdomstolarna. Det väcktes inte heller någon ny talan mot Finland.

Covid-19-pandemin bromsade i viss mån behandlingen av ärenden och försvårade ordnandet av muntliga förhandlingar under berättelseperioden.

Med **EU-överträdelseärenden** avses ett administrativt förfarande som Europeiska kommissionen inleder mot en medlemsstat som brutit mot sina medlemskapsförpliktelser. Det indelas i faserna formell underrättelse och motiverat yttrande. Förfarandets syfte är att medlemsstaten och kommissionen ska nå enighet så att ärendet kan avslutas utan att det behöver avgöras av EU-domstolen. I sista hand kan det innebära att medlemsstaten döms att betala böter. Överträdelseärenden gäller antingen felaktig tillämpning av unionsrätten eller försening i genomförandet av direktiv.

Under berättelseperioden handlade överträdelseförfaranden bland annat om uppsägningen av investeringskyddsavtal som Finland ingått med andra medlemsstater, överenskommelsen om solidaritet i natusgasförsörjningen samt det bristfälliga genomförandet av direktivet om bekämpande av sexuella övergrepp mot barn, sexuell exploatering av barn och barnpornografi. Antalet överträdelseförfaranden om felaktig tillämpning av unionsrätten var lägre än året innan, medan antalet formella underrättelser om förseningar i genomförandet av direktiv ökade.

Finlands representation i EU-domstolsärenden och EU-överträdelseärenden handläggs i Finland av enheten för EU-domstolsärenden vid utrikesministeriet. I EU-domstolen representeras Finland av ett statsombud eller av ombudets ersättare. Finlands statsombud är enhetschefen för EU-domstolsärenden.

SUMMARY

This report describes the measures taken by the Government of Finland in EU litigation and EU infringement cases in 2020.

EU litigation cases refer to cases dealt with by the Court of Justice of the European Union. The EU Court of Justice consists of the Court of Justice and the General Court. Together, the two courts constitute the EU judicial body responsible for ensuring that the law is observed in the interpretation and application of the Treaties. Member States may take part in the processing of cases pending before the EU Court of Justice. Active participation allows a Member State to contribute to the evolution of EU law, while also promoting its own interests.

The EU litigation cases in which Finland participated during the reporting period cover a wide range of topics. The issues at stake included interpretation of the General Data Protection Regulation (GDPR) and the Privacy and Electronic Communications Directive; the directive on the use of passenger name record (PNR) data in connection with terrorist offences and serious crime; the definition of a petty border offence in the Finnish Criminal Code and the proportionality of the unit fine system; arbitration between a Member State and an investor; taxation of income from foreign investment funds; State aid allegedly received by Helsingin Bussiliikenne Ltd; taxation of craft breweries; and inclusion of on-call and stand-by time in the working hours. Finland also took part in the proceedings concerning a request for opinion on the accession of the European Union to the Council of Europe Convention on the Prevention and Combating of Violence against Women and Domestic Violence (Istanbul Convention).

In an infringement action brought against Finland by the European Commission, the Court of Justice ruled that the spring hunting of the common eider bird species in the Åland Islands violates EU law. Finland did not bring any actions, and no new actions were brought against Finland. During the reporting period, the COVID-19 pandemic retarded proceedings to some extent and made it more complicated to hold oral hearings.

EU infringement cases refer to an administrative procedure initiated by the European Commission against a Member State due to its failure to comply with its obligations under EU law. The procedure is divided into two stages: a letter of formal notice and a reasoned opinion. The purpose of the procedure is to reach an agreement between the Member State concerned and the Commission without referring the case to the Court of Justice for resolution. The procedure can ultimately result in the imposition of financial penalties on the Member State concerned. Infringement cases typically relate to incorrect application of EU law or delayed transposition of a directive.

The infringement proceedings during the reporting period concerned, among other things, the termination of investment protection agreements between Finland and other Member States; the solidarity agreement on the security of gas supply; and failure to implement the Directive on combating the sexual abuse and sexual exploitation of children and child pornography. While the number of infringement proceedings on incorrect application of EU law was lower than in the previous year, the number of letters of formal notice concerning delays in the transposition of directives increased.

Representing Finland in EU litigation and EU infringement cases comes within the remit of the Unit for EU Litigation of the Ministry for Foreign Affairs. Finland is represented before the EU Court of Justice by the Agent and Deputy Agents of the Government. The Agent of the Government is the Director of the Unit for EU Litigation.

1	TAUSTAA	7
2	TUOMIOISTUINASIAT.....	12
2.1	ENNAKKORATKAISUASIAT.....	12
2.1.1	Tuomiot ja määräykset.....	12
2.1.2	Julkisasiamiehen ratkaisuehdotukset.....	19
2.1.3	Kirjallisessa tai suullisessa vaiheessa olevat asiat.....	24
2.2	SUOMEA VASTAAN NOSTETUT KANTEET	32
2.2.1	Tuomiot ja määräykset.....	32
2.3	VÄLIINTULOT.....	33
2.3.1	Tuomiot ja määräykset.....	33
2.3.2	Julkisasiamiehen ratkaisuehdotukset.....	36
2.3.3	Kirjallisessa tai suullisessa vaiheessa olevat asiat.....	37
2.4	LAUSUNTOPYYNNÖT.....	40
2.4.1	Kirjallisessa tai suullisessa vaiheessa olevat asiat.....	40
2.5	MUUT ASIAT	41
3	RIKKOMUSMENETTELYT.....	43
3.1	VIRALLISET HUOMAUTUKSET	44
3.1.1	Unionin oikeuden virheellistä tai puutteellista soveltamista koskevat viralliset huomautukset	44
3.1.2	Direktiivien täytäntöönpanon viivästymistä koskevat viralliset huomautukset.....	45
3.2	PERUSTELLUT LAUSUNNOT.....	46
3.2.1	Unionin oikeuden virheellistä tai puutteellista soveltamista koskevat perustellut lausunnot.....	46
4	EU PILOT	48
5	NOTIFIKAATIOT.....	49

1 TAUSTAA

Tämän kertomuksen tarkoituksena on kertoa Suomen hallituksen toiminnasta EU-tuomioistuinasioissa sekä Euroopan komission Suomea vastaan käynnistämässä EU-rikkomusmenettelyssä vuoden 2020 aikana.

EU-tuomioistuinasioilla tarkoitetaan unionin tuomioistuimen ja unionin yleisen tuomioistuimen käsittelemiä asioita. Kertomuksessa kuvataan ne EU-tuomioistuinasiat, joiden käsittelyyn Suomi on kertomuskautena osallistunut sekä ne asiat, joihin Suomi on osallistunut aiemmin ja joissa on annettu julkisasiamiehen ratkaisuehdotus tai tuomio.

Lisäksi kertomuksessa käydään läpi ne *EU-rikkomusmenettelyt*, jotka komissio on kertomuskauden aikana käynnistänyt virallisella huomautuksella tai joita se on jatkanut perustellulla lausunnolla. Osa rikkomusmenettelyistä on johtanut tarpeeseen muuttaa Suomen lainsäädäntöä tai viranomaiskäytäntöä.

Kertomuksen lopussa kerrotaan lyhyesti Suomen vastaanottamista EU pilot-tiedusteluista sekä Suomen tekemistä direktiivin täytäntöönpanoilmoituksista (notifikaatiot).

Euroopan unionin tuomioistuin

Luxemburgissa sijaitseva *Euroopan unionin tuomioistuin* muodostuu unionin tuomioistuimesta ja unionin yleisestä tuomioistuimesta. Tuomioistuimet muodostavat yhdessä unionin oman lainkäyttöelimen.

Euroopan unionin tuomioistuimen tehtävänä on varmistaa, että perussopimuksia tulkittaessa ja sovellettaessa noudatetaan lakia. Tuomioistuin valvoo unionin toimielinten toimien lainmukaisuutta ja varmistaa, että jäsenvaltiot noudattavat unionin oikeuden mukaisia velvoitteitaan. Lisäksi tuomioistuin tulkitsee unionin oikeutta kansallisten tuomioistuinten tehdessä sille ennakkoratkaisupyynnöt ja unionin lainsäädännön tulkinnasta ja pätevydestä.

Unionin tuomioistuin ja unionin yleinen tuomioistuin

Unionin tuomioistuimen tehtävänä on ratkaista muun muassa jäsenvaltioiden kansallisten tuomioistuinten tekemät ennakkoratkaisupyynnöt, komission jäsenvaltioita vastaan nostamat jäsenyyssvelvoitteiden rikkomuskanteet sekä unionin toimielinten väliset riita-asiat. Unionin tuomioistuin ratkaisee lisäksi unionin yleisen tuomioistuimen antamista tuomioista tehdyt valitukset.

Unionin yleinen tuomioistuin ratkaisee ensimmäisenä oikeusasteena suurimman osan unionin toimielimiä vastaan nostetuista kanteista. Sen keskeiseen toimialaan kuuluu esimerkiksi yritysten kilpailuoikeudellisissa asioissa nostamien kanteiden ratkaiseminen.

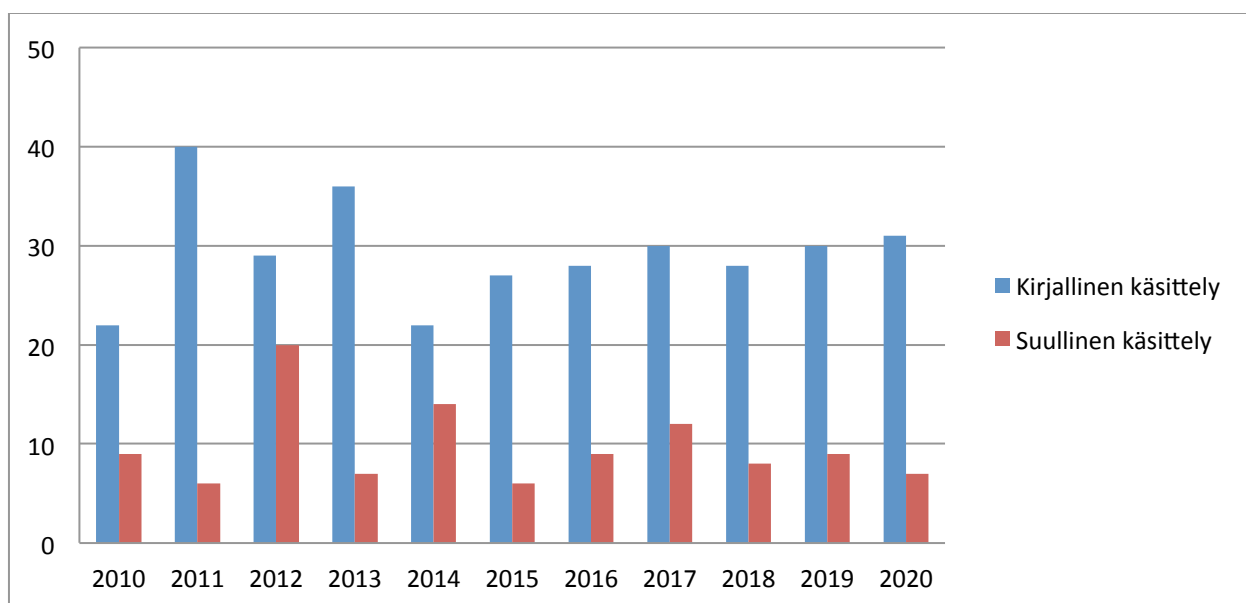
EU-tuomioistuinasiat

Euroopan unionin tuomioistuimen käsittelemät asiat voidaan jakaa neljään pääryhmään: *ennakkoratkaisupyynnöihin*, jäsenvaltiota tai EU:n toimielintä vastaan nostettuihin *kanteisiin*, unionin yleisen tuomioistuimen antamista tuomioista unionin tuomioistuimeen tehtyihin *valituksiin* ja suunnitteilla olevan kansainväliseen sopimukseen liittymisen unionin oikeuden mukaisuutta koskeviin *lausuntopyyntöihin*. Jäsenvaltiot voivat osallistua kaikkien ennakkoratkaisuasioiden ja lausuntopyyntöjen käsittelyyn tekemällä niissä *kirjalliset huomautukset*. Kan-

neasioissa jäsenvaltio voi olla mukana joko *kantajana*, *vastaajana* tai *väliintulijana*. Valitusasioissa jäsenvaltio voi olla mukana joko *valittajana*, *valitusasian vastaajana* tai *väliintulijana*.

Suomen hallituksen on vastattava kaikkiin komission Suomea vastaan nostamiin kanteisiin. Lisäksi hallitus osallistuu lähes poikkeuksetta suomalaisten tuomioistuinten unionin tuomioistuimelle esittämien ennakkoratkaisupyyntöjen käsittelyyn. Muista jäsenvaltioista tulevien ennakkoratkaisuasioiden ja lausuntopyyntöasioiden käsittelyyn hallitus osallistuu silloin, kun se arvioidaan tarpeelliseksi Suomen etujen ajamiseksi tai unionin oikeuden kehittämiseksi. Samoin perustein Suomen hallitus voi tehdä väliintulon toista jäsenvaltiota koskevassa asiassa, nostaa kanteen saadakseen unionin tuomioistuimen kumoamaan esimerkiksi komission antaman päätöksen tai valittaa unionin yleisen tuomioistuimen tuomiosta.

Aktiivinen osallistuminen tuomioistuimessa vireillä oleviin oikeudenkäynteihin on yksi jäsenvaltion käytettävissä olevista keinoista vaikuttaa unionin oikeuden kehitykseen ja edistää tavoitteitaan. Kertomuskautena (1.1.–31.12.2020) Suomi osallistui 31 asian kirjalliseen käsittelyyn ja 7 asian suulliseen käsittelyyn¹.

Kaavio 1: Suomen osallistuminen EU-tuomioistuimessa vireillä olevien asioiden käsittelyyn vuosina 2010–2020

EU-rikkomusasiat

EU-rikkomusasialla tarkoitetaan komission Euroopan unionin toiminnasta annetun sopimuksen (SEUT) 258 artiklan nojalla jäsenvaltiota vastaan käynnistämää jäsenyysvelvoitteiden rikkomista koskevaa hallinnollista menettelyä. Menettelyn tarkoituksena on saavuttaa yhteisymmärrys jäsenvaltion ja komission välillä ilman, että asiaa tarvitsisi viedä unionin tuomioistuimen ratkaistavaksi. Menettely voi alkaa komission asianomaisen pääosaston lähettämällä *epävirallisella tiedustelulla*.² Menettelyn virallisen vaiheen aluksi komissio lähettää jäsenvaltiolle – Suomessa käytännössä ulkoministerille – *virallisen huomautuksen* ja tarpeen vaatiessa *täydentävän virallisen huomautuksen*.

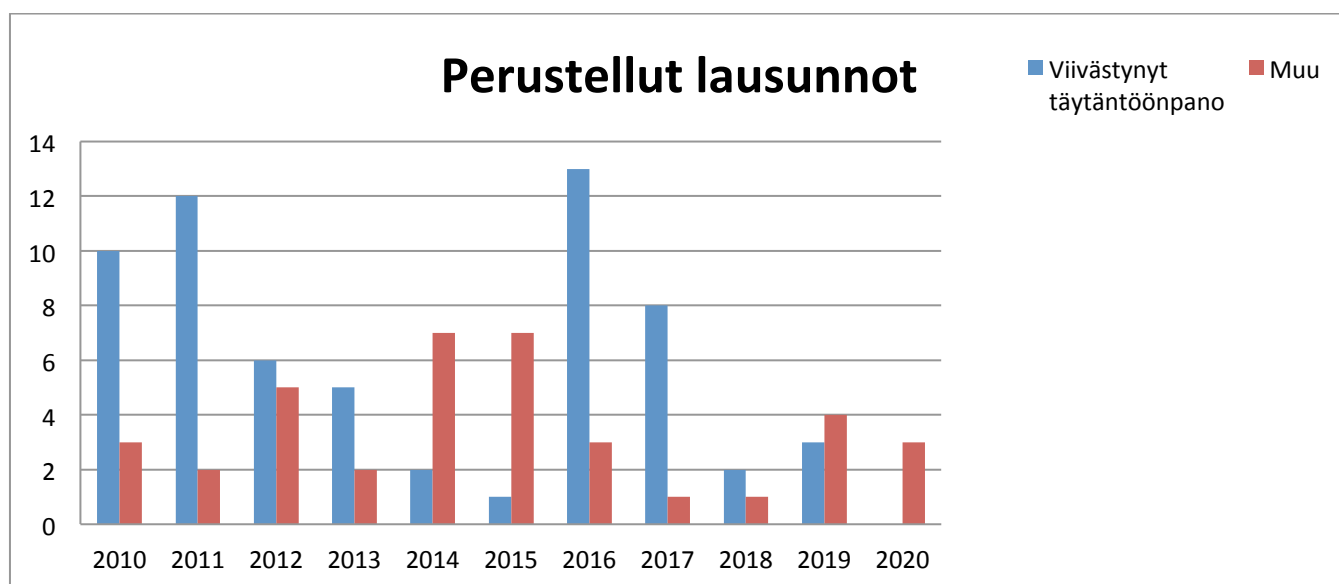
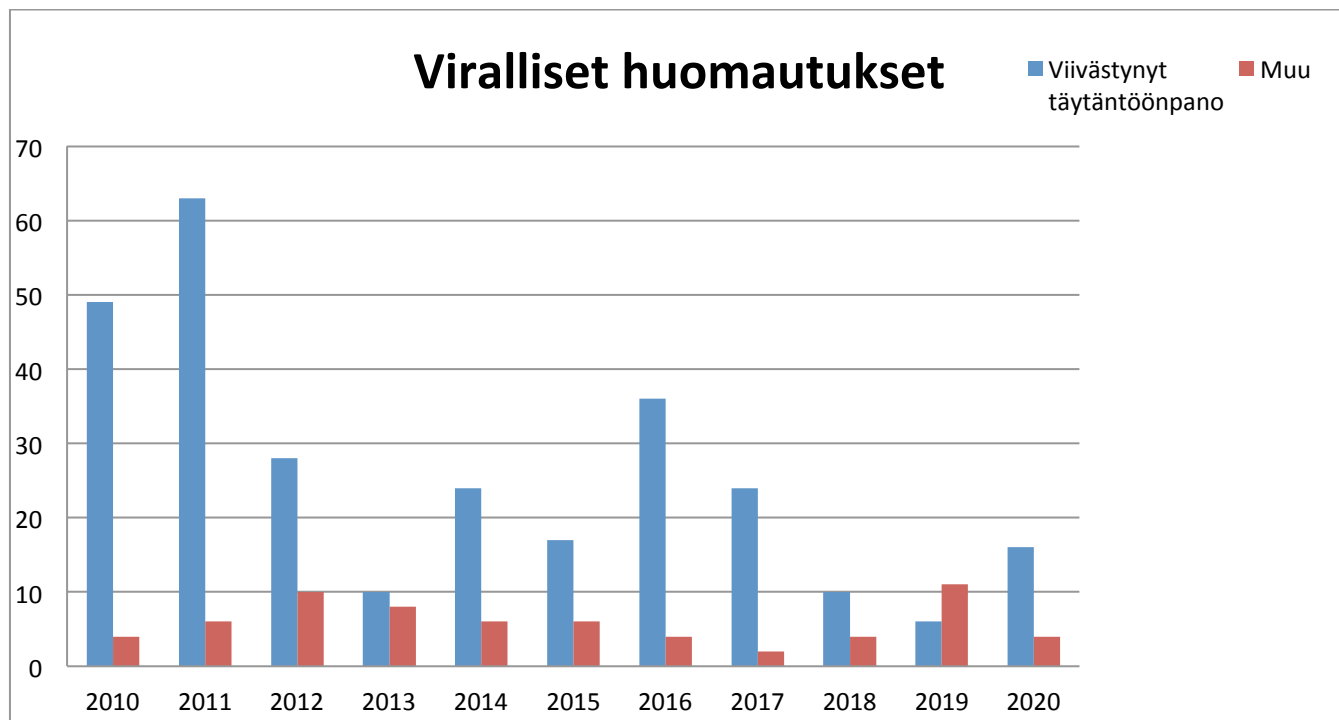
Mikäli jäsenvaltion viralliseen huomautukseen tai täydentävään viralliseen huomautukseen antama vastaus ei tyydytä komissiota, voi se toimittaa jäsenvaltiolle *perustellun lausunnon* ja tarvittaessa *täydentävän perustellun*

¹ Covid19-pandemiasta johtuen kertomuskaudella oli tavallista vähemmän suullisia käsittelyjä. Osassa asioita EU-tuomioistuin jätti suullisen käsittelyn järjestämättä ja esitti kirjallisesti vastattavia kysymyksiä.

² Monesti nämä epäviralliset tiedustelut toteutetaan ns. EU Pilot -järjestelmän puitteissa. EU Pilot -järjestelmää ja EU Pilot -tapauksia käsitellään tämän kertomuksen osassa 4.

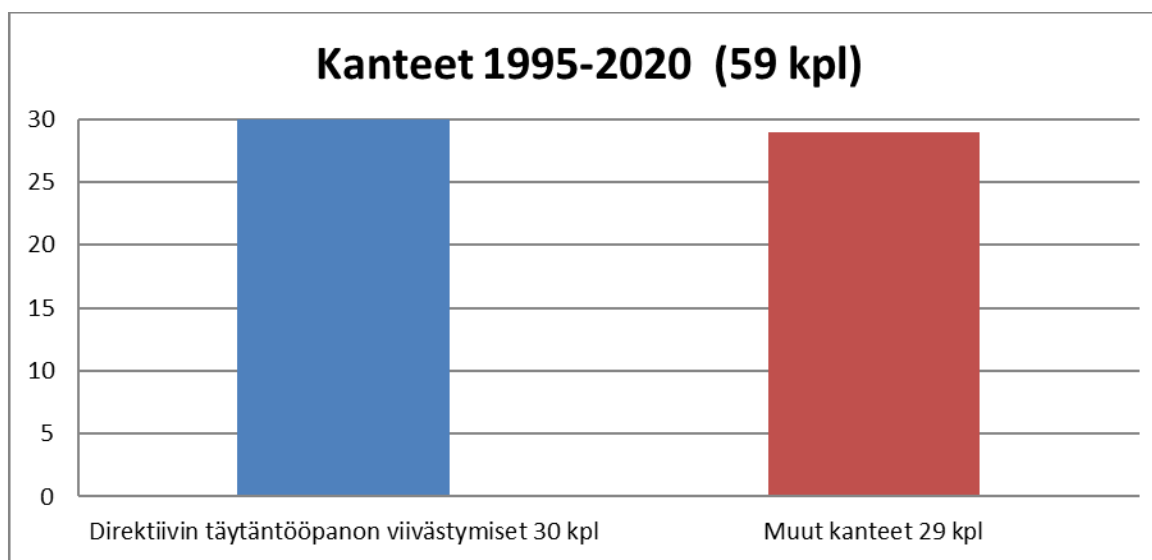
lausunnon. Jäsenvaltiolla on tavallisesti kaksi kuukautta aikaa vastata näihin komission kirjelmiin. Vain pieni osa direktiivien täytäntöönpanon viivästymistä³ koskevista virallisista huomautuksista johtaa perustellun lausunnon antamiseen. Muiden virallisten huomautusten osalta noin puolet johtaa perustellun lausunnon antamiseen.

Jos komissio ei ole tyytyväinen perusteltuun lausuntoon annettuun vastaukseen, se voi nostaa unionin tuomioistuimessa SEUT 258 artiklan mukaisen kanteen jäsenvaltiota vastaan.

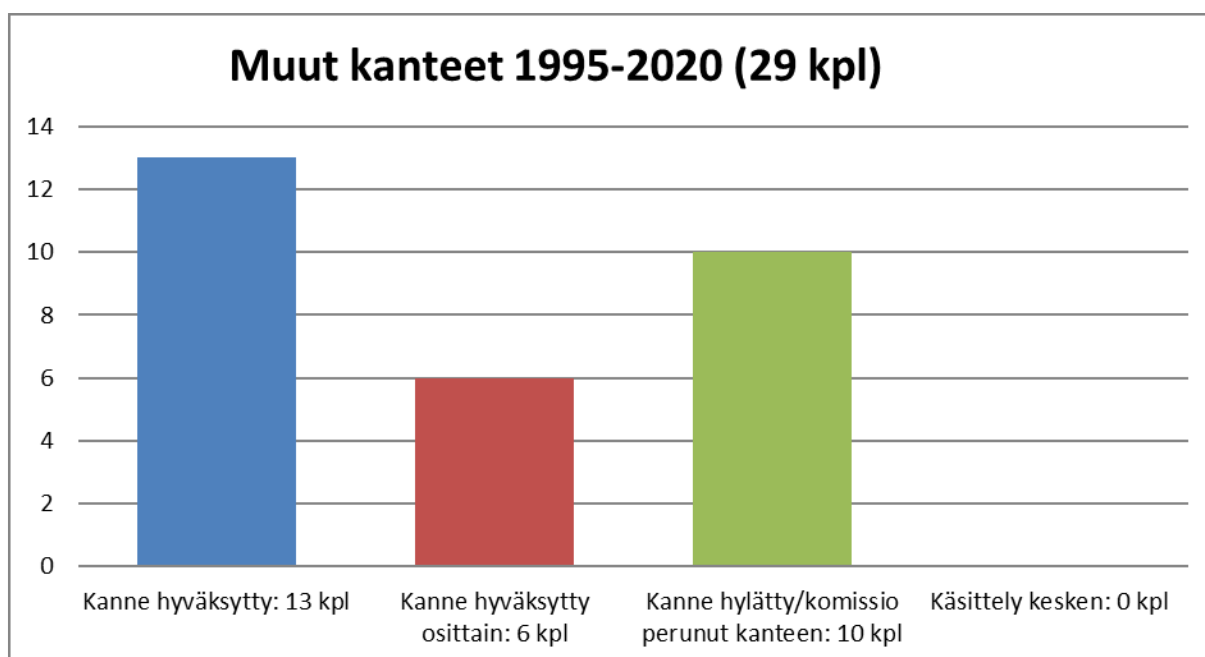

Kaavio 2 ja 3: Suomea koskevat rikkomusmenettelyt vuosina 2009–2020

³ Täytäntöönpanon viivästymistä koskevilla rikkomusasioilla tarkoitetaan asioita, joissa on yksinomaan tai pääasiallisesti kyse siitä, että komissio väittää jäsenvaltion jättäneen täyttämättä velvollisuutensa ilmoittaa direktiivin edellyttämistä kansallisista täytäntöönpanotoimenpiteistä.

Kaavio 4: Komission Suomea vastaan nostamat kanteet jaettuina direktiivin täytäntöönpanon viivästymistä koskeviin kanteisiin sekä muihin kanteisiin koko jäsenyyden ajalta

Kaavio 5: Muiden kuin direktiivin täytäntöönpanon viivästymistä koskevien kanneasioiden lopputulos

SEUT 260 artiklan nojalla komissio voi käynnistää unionin tuomioistuimen antaman *tuomion täytäntöönpanoa koskevan rikkomusmenettelyn*. Tällöin on kysymys siitä, että unionin tuomioistuin on jo aiemmin antanut jäsenvaltiolle SEUT 258 artiklan nojalla tuomion, mutta jäsenvaltio ei komission mukaan ole toteuttanut tarvittavia toimia kyseisen tuomion täytäntöönpanemiseksi ja korjannut rikkomusta. SEUT 260 artiklan mukainen menettely alkaa komission jäsenvaltiolle antamalla virallisella huomautuksella. Komissio voi tämän jälkeen nostaa unionin tuomioistuimessa SEUT 260 artiklan mukaisen kanteen jäsenvaltiota vastaan.

Jos unionin tuomioistuin toteaa SEUT 260 artiklan mukaisessa tuomiossaan, että jäsenvaltio ei ole noudattanut sen antamaa tuomiota, se voi määrätä jäsenvaltion suorittamaan *kiinteämääräisen hyvityksen ja/tai uhkasakkoa*. Direktiivin täytäntöönpanon viivästymistä koskeissa asioissa unionin tuomioistuin voi määrätä jäsenvalti-

on suorittamaan kiinteämääräisen hyvityksen ja/tai uhkasakon jo SEUT 258 artiklan mukaisessa menettelyssä eli heti ensimmäisessä asiaa koskevassa tuomiossaan (SEUT 260 artiklan 3 kohta).

Suomen edustaminen EU-tuomioistuin- ja EU-rikkomusasioissa

Suomen edustamisesta EU-tuomioistuinasioissa ja komission Suomen vastaan käynnistämässä rikkomusmenettelyissä vastaa ulkoministeriön EU-tuomioistuinasioiden yksikkö. Suomea ovat Euroopan unionin tuomioistuimessa kertomuskautena edustaneet yksikön päällikkö, valtionasiamies Henriikka Leppo sekä lainsäädäntöneuvokset Sami Hartikainen, Anne Laine ja Mervi Pere. EU-tuomioistuin- ja rikkomusasioita koskevat Suomen kannat on käsitelty EU-asioiden komitean alaisessa oikeudelliset kysymykset -jaostossa ja joissakin tapauksissa EU-ministerivaliokunnassa. Suomen hallituksen kannanotot on valmisteltu ulkoministeriön johdolla yhteistyössä asianomaisten ministeriöiden edustajien kanssa.

EU-tuomioistuinasioiden yksikkö

Ulkoministeriön EU-tuomioistuinasioiden yksikkö vastaa EU-tuomioistuinasioiden sekä EU-rikkomusasioiden valmistelusta yhteistyössä toimivaltaisten ministeriöiden kanssa. Yksikkö vastaa myös komissiolle toimitettavista lainsäädäntönotifikaatioista ja pitää yllä EU-tuomioistuin- ja rikkomusasioiden arkistoa.

Yhteystiedot:

EU-tuomioistuinasiat / OIK-30
Ulkoministeriö
PL 176
00023 VALTIONEUVOSTO
Puh. (keskus) 0295 16001
OIK-30@formin.fi

2 TUOMIOISTUINASIAT

2.1 ENNAKKORATKAISUASIAIT

Ensimmäiseksi esitellään ne SEUT 267 artiklaan perustuvat ennakkoratkaisuasiat, joiden käsittelyyn unionin tuomioistuimessa Suomi on osallistunut ja joissa on kertomuskautena annettu tuomio tai määräys (2.1.1 jakso) taikka julkisasiamiehen ratkaisuehdotus⁴ (2.1.2 jakso). Tämän jälkeen käydään läpi ne vireillä olevat ennakkoratkaisuasiat, joiden käsittelyyn Suomi on kertomuskautena osallistunut esittämällä kirjallisia tai suullisia huomautuksia (2.1.3 jakso).

SEUT 267 artiklan mukaisissa ennakkoratkaisupyynnöissä kansallinen tuomioistuin esittää unionin tuomioistuimelle ennakkoratkaisukysymyksiä, jotka koskevat kansallisen tuomioistuimen käsiteltävänä olevan asian kannalta merkityksellisen unionin lainsäädännön tulkintaa tai pätevyyttä.

2.1.1 Tuomiot ja määräykset

1. Asia C-371/18, Sky e.a.

Ennakkoratkaisupyynnön kohde: Tavaramerkkiasetus (EU) 2017/1001 – Tavaramerkkidirektiivi (EU) 2015/2436 – EU-tavaramerkin ja kansallisen tavaramerkin pätevyys – Tavaramerkkihakemuksessa mainittujen tavaroiden ja palvelujen eritelmien selkeys ja täsmällisyys – Vilpillinen mieli

Asian käsittely: Brittiläinen tuomioistuin teki unionin tuomioistuimelle ennakkoratkaisupyynnön tavaramerkin loukkausta koskevaa kannetta käsitellessään. Asiassa oli kyse siitä, ovatko kantajan rekisteröimät EU-tavaramerkit ja kansallinen tavaramerkki rekisteröity pätevästi unionin tavaramerkkilainsäädännön nojalla, kun tavaramerkkihakemuksissa mainittujen tavaroiden ja palvelujen eritelmät ovat hyvin yleisluonteisia ja kun kantajalla ei ollut aikomustakaan käyttää tavaramerkkejä kaikkia eritelmien kattamia tavaroita ja palveluja varten.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (10.9.2018), ettei jo rekisteröityjä tavaramerkkejä voida katsoa pätemättömiksi sen perusteella, että tavaramerkkien tavara- ja palveluluettelo mahdollisesti myöhemmin tavaramerkkien rekisteröinnin jälkeen katsotaan epäselväksi tai epätäsmälliseksi, sillä tällainen arviointi on suoritettava rekisteröintivaiheessa. Pelkästään sen, ettei hakijalla ollut hakemusta jättäessään aikomusta käyttää tavaramerkkiä kaikkia niitä tavaroita ja palveluja varten, joille tavaramerkin rekisteröintiä haettiin, ei voida yksinään katsoa osoittavan mitättömyyteen johtavaa vilpillistä mieltä, vaan asiaa on tarkasteltava kokonaisuutena.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: *Julkisasiamies Tanchev* antoi ratkaisuehdotuksensa 16.10.2019.

Tuomio: *Unionin tuomioistuin* katsoi 29.1.2020 antamassaan tuomiossa, ettei tavaramerkkiä voida julistaa kokonaan tai osittain mitättömäksi sillä perusteella, että ilmaisut, joita on käytetty kuvattaessa tavaroita ja palveluja, joita varten kyseinen tavaramerkki on rekisteröity, eivät ole selkeitä ja täsmällisiä. Hakemuksen tekeminen ilman mitään aikomusta käyttää tavaramerkkiä kyseisen rekisteröinnin kattamia tavaroita ja palveluja varten on vilpillinen toimi, jos kyseisen tavaramerkin hakijalla oli tarkoitus joko vahingoittaa hyvän liiketavan vastaisesti kolmansien etuja tai saada yksinoikeus muuhun tarkoitukseen kuin tavaramerkin tehtäviin kuuluviin tarkoituksiin. Unionin lainsäädäntö ei ole esteenä kansalliselle sääntelylle, jonka mukaan hakijan on ilmoitettava, että tavaramerkkiä käytetään rekisteröintihakemuksessa tarkoitettuja tavaroita ja palveluita varten tai että hakijalla

⁴ Unionin tuomioistuimessa on tuomarien lisäksi *julkisasiamiehiä*, jotka esittävät puolueettoman ja riippumattoman *ratkaisuehdotukseksi* kutsutun oikeudellisen lausuntonsa niissä asioissa, jotka on saatettu heidän käsiteltävikseen. Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus ei sido tuomioistuinta.

on vilpityn aikomus käyttää tavaramerkkiä tällaiseen tarkoitukseen, kunhan tällaisen velvollisuuden rikkominen ei sellaisenaan ole jo rekisteröidyn tavaramerkin mitättömyysperuste.

2. Asia C-454/18, *Baltic Cable*

Ennakkoratkaisupyyntö: Sähkökauppa-asetus (EY) N:o 714/2009 – Sähkömarkkinadirektiivi 2009/72/EY – Rajayhdysjohto – Siirtoverkonhaltija – Yhteenliittännän jakamisesta saatujen tulojen käyttö – Sähkökauppa-asetuksen 16 artiklan 6 kohdan pätevyys

Asian käsittely: Ruotsalaisen tuomioistuimen ennakkoratkaisupyyntö koski sähkökauppa-asetuksen 16 artiklan 6 kohtaa, jossa säädetään, mihin tarkoitukseen yhteenliittännän (rajayhdysjohdon) jakamisesta saatavat tulot on käytettävä. Tuomioistuin kysyi ensinnä, onko yritys, joka ainoastaan operoi rajayhdysjohtoa, siirtoverkonhaltija. Toiseksi kysymykset koskivat sitä, voidaanko sallia, että yritys, joka ainoastaan operoi rajayhdysjohtoa, voisi käyttää yhteenliittännän jakamisesta saamia tuloja tuottoihin tai ainakin rajayhdysjohdon käyttöön ja ylläpitoon. Lopuksi tuomioistuin kysyi, onko kyseisen säännöksen soveltaminen yritykseen, joka ainoastaan operoi rajayhdysjohtoa, suhteellisuusperiaatteen vastaista ja onko kyseinen säännös sen vuoksi pätemätön.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (8.11.2018), että yritys, joka operoi ainoastaan rajayhdysjohtoa, on sähkömarkkinadirektiivissä tarkoitettu siirtoverkonhaltija. Tällainen yritys voi käyttää yhteenliittännän jakamisesta saamia tuloja käyttöön, ylläpitoon ja tuottoihin sääntelyviranomaisten päättämän enimmäismäärän puitteissa. Asiassa ei ole tuotu esille seikkoja, jotka antaisivat aiheutta epäillä sähkökauppa-asetuksen 16 artiklan 6 kohdan pätevyyttä.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: *Julkiasiamies Tanchev* antoi ratkaisuehdotuksensa 14.11.2019.

Tuomio: *Unionin tuomioistuin* katsoi 11.3.2020 antamassaan tuomiossa, että sähkökauppa-asetuksen 16 artiklan 6 kohtaa sovelletaan myös yrityksiin, jotka hallinnoivat ainoastaan rajat ylittävää rajayhdysjohtoa. Rajayhdysjohdon käyttö- ja ylläpitokustannuksia ei voida pitää sähkökauppa-asetuksessa tarkoitettuina yhteenliittämiskapasiteettia ylläpitävinä tai lisäävinä verkkoinvestointeina, kun siirtoverkonhaltija hallinnoi ainoastaan rajat ylittävää rajayhdysjohtoa. Asetuksen tarkoittamilla investoinneilla tulee pyrkiä ylikuormituksen vähentämiseen tai hillitsemiseen, mistä ei ole kyse olemassa olevien rajayhdysjohtojen käytössä ja ylläpidossa. Kansallisen viranomaisen on annettava siirtoverkonhaltijalle, joka hallinnoi ainoastaan rajat ylittävää rajayhdysjohtoa, lupa käyttää osa ylikuormitukseen liittyvistä tuloistaan siten, että se voi kattaa johdon käyttö- ja ylläpitokustannukset ja saada asianmukaista voittoa. Edellä esitetystä seuraa, ettei kysymykseen sähkökauppa-asetuksen 16 artiklan 6 kohdan mahdollisesta suhteellisuusperiaatteen vastaisuudesta tarvitse vastata.

3. Asia C-578/18, *Energiavirasto*

Ennakkoratkaisupyyntö: Sähkömarkkinadirektiivi 2009/72/EY – Jakeluverkonhaltijan kuluttaja-asiakas – Kansallisen sääntelyviranomaisen päätös – Asianosaisasema – Oikeus hakea muutosta

Asian käsittely: Suomen korkeimman hallinto-oikeuden tekemä ennakkoratkaisupyyntö liittyi tilanteeseen, jossa sähkön jakeluverkonhaltijan kuluttaja-asiakas oli tehnyt Energiavirastolle tutkintapyyntö jakeluverkonhaltijan käyttämistä laskutustavoista. Energiavirasto oli tutkintapyyntö johdosta tutkinut jakeluverkonhaltijan laskutustapojen lainmukaisuuden. Ennakkoratkaisupyyntö tarkoituksena oli selvittää, onko kuluttaja-asiakas katsottava sähkömarkkinadirektiivin 37 artiklan 17 kohdassa tarkoitetuksi ”osapuoleksi”, jonka on voitava hakea muutosta Energiaviraston kyseisen valvontamenettelyn päätteeksi antamaan ratkaisuun. Lisäksi KHO tiedusteli, voiko pääasian muutoksenhakijan kaltaisessa asemassa olevalla kuluttaja-asiakkaalla olla jollain muulla unionin oikeudesta seuraavalla perusteella oikeus osallistua asian käsittelyyn Energiavirastossa tai saada asiansa käsiteltyksi kansallisessa tuomioistuimessa.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (20.12.2018) ja asiassa järjestetyssä suullisessa käsittelyssä (19.6.2019), ettei kuluttaja-asiakas ole sähkömarkkinadirektiivin 37 artiklan 17 kohdassa tarkoitettu osapuoli ja ettei unionin oikeudesta muutoinkaan seuraa, että pääasian muutoksenhakijan kaltaisessa asemassa olevalla

kuluttaja-asiakkaalla olisi oikeus osallistua asian käsittelyyn Energiaviranomaisessa tai saada asiaansa käsiteltyksi kansallisessa tuomioistuimessa. Tehdessään tutkintapyyntönsä Energiavirastolle kuluttaja-asiakas toimii ainoastaan ilmiantajan roolissa eikä ole asianosainen Energiaviraston kyseisen tutkintapyyntönsä perusteella käynnistämässä mahdollisessa valvontamenettelyssä. Kuluttaja-asiakas voi saattaa asiaansa kuluttajaviranomaisten käsiteltäväksi ja tilanteesta riippuen myös nostaa kanteen yleisessä tuomioistuimessa.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: *Julkiasiamies Tanchev* antoi ratkaisuehdotuksensa 24.10.2019.

Tuomio: *Unionin tuomioistuin* katsoi 23.1.2020 antamassaan tuomiossa, ettei sähkömarkkinadirektiivin 37 artikla velvoita jäsenvaltioita antamaan sääntelyviranomaiselle toimivaltaa kotitalousasiakkaiden ja verkonhaltijoiden välisten riitojen ratkaisemiseen ja myöntämään tämän johdosta kotitalousasiakkaalle, joka on tehnyt sääntelyviranomaiselle valituksen verkonhaltijasta, tässä säännöksessä tarkoitetun osapuolen asemaa ja oikeutta hakea muutosta päätökseen, jonka sääntelyviranomainen on tehnyt tällaisen valituksen johdosta.

4. Asia C-581/18, TÜV Rheinland LGA Products

Ennakkoratkaisupyyntönsä kohde: Lääkinnälliset laitteet – Rintaimplantit – Tuotevastuuvakuutus, joka on voimassa vain yhden jäsenvaltion alueella – Kansalaisuuteen perustuva syrjintä – Oikeuttamisperusteet – SEUT 18 artiklan (syrjintäkielto) välitön oikeusvaikutus yksityisten välisessä suhteessa – Vakuutuskorvauksen enimmäismäärän täyttyminen

Asian käsittely: Saksalainen tuomioistuin esitti unionin tuomioistuimelle ennakkoratkaisupyyntönsä, joka koski turvallisuudeltaan puutteellisten rintaimplanttien asentamisesta aiheutuneesta vahingosta kärsivän kuluttajan mahdollisuutta vedota SEUT 18 artiklan syrjintäkieltoon tuotevastuuvakuutuksen myöntäneitä vakuutusyhtiötä vastaan nostamansa kanteen tueksi. Kanne perustui siihen, että kyseinen vakuutus kattaa vain Ranskan alueella tapahtuneet vahingot, mutta ei muissa jäsenvaltioissa tapahtuneita vahinkoja. Jos syrjintäkieltoa voidaan soveltaa vakuutusyhtiöön, kyse oli siitä, syrjiikö yksilöllisesti sovittu vakuutusehto, jonka perusteella tuotevastuuvakuutus on voimassa vain yhden jäsenvaltion alueella, muiden jäsenvaltioiden kansalaisia, ja voidaanko se mahdollisesti oikeuttaa esimerkiksi liiketaloudellisilla perusteilla.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (20.12.2018), että SEUT 18 artiklaan ei voida vedota suhteessa pääasiassa kyseessä olevassa tilanteessa olevaan vakuutusyhtiöön. Jos unionin tuomioistuin katsoisi, että syrjintäkieltoon voidaan vedota, vakuutussuojan alueellinen rajaaminen koskemaan vain vahinkoja, jotka tapahtuvat tietyn jäsenvaltion sisällä, ei ole SEUT 18 artiklassa kiellettyä syrjintää. Tällaisen vakuutusehdon mahdollisella toteamisella pätemättömäksi ei ole vaikutusta vakuutussuojan enimmäismäärään.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: *Julkiasiamies Bobek* antoi ratkaisuehdotuksensa 6.2.2020.

Tuomio: *Unionin tuomioistuin* katsoi 11.6.2020 antamassaan tuomiossa, ettei SEUT 18 artiklan mukainen syrjintäkielto sovellu kyseessä olevaan asiaan. Tilanne, jossa vakuutusyhtiön ja lääikinnällisten laitteiden valmistajan välisessä vakuutussopimuksessa on ehto, jonka perusteella valmistajan valmistamista laitteista johtuvaa vakuutusturvaa on maantieteellisesti rajattu koskemaan vain yhden jäsenvaltion alueella aiheutuneita vahinkoja, ei kuulu unionin oikeuden soveltamisalaan.

5. Asia C-772/18, A vastaan B

Ennakkoratkaisupyyntönsä kohde: Tavaramerkkidirektiivi 2008/95/EY – Tavaramerkin loukkaus – Elinkeinotoiminnassa käyttämisen käsite – Taloudellinen hyöty – Yksityinen henkilö

Asian käsittely: Suomen korkeimman oikeuden esittämässä ennakkoratkaisupyyntönsä oli kyse tavaramerkkidirektiivin tulkinnasta ja erityisesti siitä, oliko väärennetyjen tavaroiden maahantuontiin ja varastointiin osallistunut yksityishenkilö syyllistynyt tavaramerkin loukkaamiseen. Pyyntö koski kriteerejä, joiden nojalla arvioidaan, onko kyse tavaramerkkidirektiivissä tarkoitetusta elinkeinotoiminnasta. Lisäksi KKO kysyi, onko asiassa kyse tavaramerkkidirektiivissä tarkoitetusta maahantuonnista ja varastoinnista liikelle laskemista varten.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (24.5.2019), että arvioitaessa tavaramerkkidirektiivin tarkoittamalla tavalla sitä, onko kyse elinkeinotoiminnasta, merkitystä on toiminnasta saatavan hyödyn määrällä, toiminnan laajuudella ja toistuvuudella sekä muilla ominaispiirteillä. Kriteerin täytyminen edellyttää, että henkilö käyttää tavaramerkkiä omassa elinkeinotoiminnassaan. Ennakkoratkaisupyyntöä esitettyjen tosiseikkojen valossa asiassa näytti olevan kyse tavaramerkkidirektiivissä tarkoitusta maahantuonnista ja varastoinnista liikkeelle laskemista varten.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: Asia ratkaistiin ilman julkisasiamiehen ratkaisuehdotusta.

Tuomio: *Unionin tuomioistuin* katsoi 30.4.2020 antamassaan tuomiossa, että yksityishenkilö oli käyttänyt tavaramerkkiä elinkeinotoiminnassa, sillä hän oli tuonut tavarat maahan ja luovuttanut ne vapaaseen liikkeeseen. Oikeuskäytännön perusteella tavaramerkin tuottamiin yksinoikeuksiin voidaan vedota vain elinkeinonharjoittajia vastaan, joten tuomioistuin arvioi ensin, oliko yksityishenkilön toiminta ollut kaupallista. Tuomioistuin katsoi, että toiminta oli kaupallista, sillä hankittuja tavaroita ei ollut tarkoitettu yksityiskäyttöön. Lisäksi yksityishenkilö oli tuonut tavarat maahan tavaramerkkidirektiivissä tarkoitettulla tavalla, kun hän oli ilmoittanut osoitteen, johon tavarat lähetettiin, tehnyt tulliselvityksen ja luovuttanut tavarat edelleen. Merkitystä ei ollut maksetun palkkion suuruudella tai sillä, että yksityishenkilö ei ollut maahan tuomiensa tavaroiden omistaja.

6. Asia C-787/18, *Sögdård Fastigheter*

Ennakkoratkaisupyyntöä kohde: Arvonlisäverotus – Arvonlisäverodirektiivi 2006/112/EY – Kiinteistönluovutus – Verollisen käytön päättymisen – Vähennetyn veron oikaiseminen

Asian käsittely: Ruotsalaisen tuomioistuimen tekemä ennakkoratkaisupyyntö koski arvonlisäveron vähennyksen oikaisemista kiinteistön luovutuksen yhteydessä. Kyse oli sen henkilön määrittämisestä, joka on vastuussa arvonlisäveron vähennyksen oikaisemisesta tilanteessa, jossa kiinteistön myyjä ei ole oikaissut ostoihin sisältyvän veron vähennystä, koska ostajan on ollut tarkoitus käyttää kiinteistöä verolliseen toimintaan, mutta ostaja on myöhemmin myynyt kiinteistön edelleen toimijalle, joka ei enää käytä kiinteistöä verolliseen toimintaan.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (12.4.2019) ja vastauksissaan unionin tuomioistuimen kirjallisiin kysymyksiin (15.6.2020), että mikäli kiinteistön myyjä ei ole oikaissut ostoihin sisältyvän veron vähennystä, koska ostajan on tarkoitus käyttää kiinteistöä yksinomaan sellaisissa liiketoimissa, joiden osalta arvonlisävero saadaan vähentää, arvonlisäverodirektiivi ei ole esteenä sille, että ostaja veloitetaan oikaisemaan vähennys oikaisukauden kuluessa myöhempänä ajankohtana, jona ostaja puolestaan luovuttaa kiinteistön taholle, jonka ei ole tarkoitus käyttää kiinteistöä tällaisissa liiketoimissa.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: Asia ratkaistiin ilman julkisasiamiehen ratkaisuehdotusta.

Tuomio: *Unionin tuomioistuin* katsoi 26.11.2020 antamassaan tuomiossa, että arvonlisäveron vähennyksen oikaisemisesta on vastuussa se verovelvollinen, joka vähennyksen on alun perin tehnyt, eli tässä tapauksessa kiinteistön myyjä. Arvonlisäverodirektiivi on siten esteenä sillä, että ostaja veloitettaisiin oikaisemaan vähennys, vaikka peruste vähennyksen oikaisemiselle ilmenisi vasta kiinteistönluovutuksen jälkeen.

7. Yhdistetyt asiat C-807/18 ja C-39/19, *Telenor Magyarország ym.*

Ennakkoratkaisupyyntöä kohde: Sähköisen viestinnän sisämarkkina-asetus (EU) 2015/2120 – Avoimen internetiyhteyden turvaaminen – Kielletyn liikenteen hallinta-toimenpiteen arviointi – Yhdenvertainen kohtelu

Asian käsittely: Unkarilaisen tuomioistuimen esittämät kaksi ennakkoratkaisupyyntöä koskivat televiestintäpalveluntarjoajan loppukäyttäjille tarjoamia tietoliikennepaketteja, joilla loppukäyttäjä saa käyttää tiettyjä sovelluksia rajoituksetta ja saa lisäksi käyttöönsä tietyn datamäärän, jonka ylittyessä muun sisällön käytöstä aiheutuu lisämaksuja ja tietoliikennettä rajoitetaan. Kansallinen viestintäviranomainen oli katsonut tietoliikennepaketit sähköisen viestinnän sisämarkkina-asetuksen 3 artiklan 3 kohdan vastaisiksi liikenteen hallintatoimenpiteiksi. 3

artiklassa säädetään avoimen internetyhteyden turvaamisesta loppukäyttäjille. Ennakkoratkaisupyynnön esittänyt tuomioistuin pyrki selvittämään, onko asiaa arvioitava asetuksen avoimen internetyhteyden turvaamista koskevan 3 artiklan 3 kohdan perusteella, voivatko palveluntarjoajan liikenteenhallintatoimenpiteet olla sallittuja sopimusvapauden perusteella ja edellyttääkö 3 artiklan rikkomisen toteaminen aina sääntelyviranomaisen markkina- ja muiden vaikutusten arviointia.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (22.5.2019), että tapauksessa kyseessä olevan kaltaisiin sopimuskäytäntöihin kuuluvia liikenteenhallintatoimia tulee arvioida asetuksen 3 artiklan 3 kohdan perusteella. Kohdan säännöksistä ei ole mahdollista poiketa operaattorin ja loppukäyttäjän välisellä sopimuksella. Kohdan rikkomisen toteaminen ei edellytä toimenpiteen markkina- ja muiden vaikutusten arviointia.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: Julkisasiamies *Campos Sánchez-Bordona* antoi ratkaisuehdotuksensa 4.3.2020.

Tuomio: *Unionin tuomioistuin* katsoi 15.9.2020 antamassaan tuomiossa, että esillä olevan kaltaiset tarjousyhdistelmät, joita internetyhteydshallintapalvelujen tarjoaja toteuttaa loppukäyttäjien kanssa tekemillään sopimuksilla, ovat yhteensopimattomia sekä asetuksen 3 artiklan 1 ja 2 että 3 kohdan kanssa. Yhteensopimattomuus 3 artiklan 1 ja 2 kohdan kanssa johtuu siitä, että nämä tarjousyhdistelmät, sopimukset ja estämistä tai hidastamista koskevat toimenpiteet rajoittavat loppukäyttäjien oikeuksien käyttöä. Tarjousyhdistelmät ovat yhteensopimattomia 3 artiklan 3 kohdan kanssa, koska niihin liittyvät estämistä tai hidastamista koskevat toimenpiteet perustuvat kaupallisiin näkökohtiin.

8. Asia C-832/18, *Finnair*

Ennakkoratkaisupyynnön kohde: Lentomatikustajien oikeuksia koskeva asetus (EY) N:o 261/2004 – Lennon peruuttaminen – Vakiokorvaus – Tekninen vika – Poikkeuksellinen olosuhde

Asian käsittely: Helsingin hovioikeuden tekemä ennakkoratkaisupyynnö liittyi tilanteeseen, jossa aikataulunmukainen lento oli peruutettu ja matkustajat oli siirretty uudelle lennolle. Uusi lento, jolle matkustajat oli siirretty, viivästyi aikataulunmukaisesta lähtöajastaan koneessa ilmenneen teknisen vian vuoksi ja matkustajat saapuivat lopulliseen määräpaikkaansa yli kolme tuntia aikataulunmukaista saapumisaikaa myöhemmin. Tekninen vika johtui siitä, että eräässä koneen osassa oli piilevä suunnittelu- tai valmistusvirhe, josta lentoliikenteenharjoittaja oli tietoinen. Helsingin hovioikeus pyrki ennakkoratkaisupyynnöllään selvittämään, onko kyseisillä lentomatikustajilla oikeus lentomatikustajien oikeuksia koskevassa asetuksessa vahvistettuun vakiokorvaukseen myös jälkimmäisen lennon viivästymisen osalta. Matkustajat olivat saaneet vakiokorvauksen ensimmäisen lennon peruutuksen osalta. Lisäksi kysymys oli siitä, voiko lentoliikenteen harjoittaja vedota asiassa poikkeuksellisen olosuhteen olemassaoloon.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (29.4.2019), että pääasian kaltaisissa olosuhteissa lentomatikustajalla on oikeus korvaukseen molempien lentojen osalta. Pääasian kaltaisissa olosuhteissa lentoliikenteen harjoittaja ei myöskään voi vedota poikkeuksellisen olosuhteen olemassaoloon, sillä lentokoneen vioittuminen lentoliikenteen harjoittajan tiedossa olevan suunnittelu- tai valmistusvirheen takia on lentoliikenteen harjoittajan tosiasiallisesti hallittavissa eikä sen ilmeneminen näin ollen ole lentomatikustajien oikeuksia koskevassa asetuksessa tarkoitettu poikkeuksellinen olosuhde. Toissijaisesti *Suomi* katsoi, että mikäli pääasiassa katsottaisiin lennon pitkäaikaisen viivästymisen johtuneen poikkeuksellisista olosuhteista, on lentoliikenteen harjoittajan vielä osoitettava, että se on hyödyntänyt kaiken käytettävissään olevan henkilökunnan ja kaluston sekä taloudelliset keinot välttääkseen sen, että ohjainservon vikaantuminen johtaa lennon pitkäaikaiseen viivästymiseen.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: Asia ratkaistiin ilman julkisasiamiehen ratkaisuehdotusta.

Tuomio: *Unionin tuomioistuin* katsoi 12.3.2020 antamassaan tuomiossa, että matkustajilla oli oikeus vakiokorvaukseen myös uudelleenreititetyn lennon osalta, eikä lentoyhtiö voinut tapauksessa välttyä vastuulta poikkeuksellisten olosuhteiden nojalla. Lentomatikustajien oikeuksia koskevassa asetuksessa ei rajoiteta matkustajien oikeuksia uudelleenreititetyn lennon viivästystilanteessa. Jos korvausta ei tarvitsisi maksaa, tarkoittaisi se, ettei

lentoyhtiön avustamisvelvollisuuden laiminlyönnillä olisi seurauksia. Tämä puolestaan olisi vastoin asetuksen tarkoitusta, eli lentomatkustajien suojelun korkean tason varmistamista. Tuomioistuimien ei katsonut lentoyhtiön voivan vapautua vastuusta myöskään poikkeuksellisten olosuhteiden nojalla, sillä kyseessä oli tekninen vika. Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan lentokoneen toimintajärjestelmään sidoksissa olevan koneen osan toimimattomuus on tapahtuma, joka liittyy lentoliikenteen tavanomaiseen harjoittamiseen.

9. Asia C-328/19, *Porin kaupunki*

Ennakkoratkaisupyyntö **kohte:** Hankintadirektiivi 2004/18/EY — Vastuukuntamalli — Julkinen hankinta — Sidosyksikköhankinta

Asian käsittely: Suomen korkeimman hallinto-oikeuden esittämä ennakkoratkaisupyyntö koski kuntien yhteistoiminta-alueella vastuukuntamallilla toteutettua sosiaali- ja terveyspalveluihin kuuluvaa kuljetusten hankintaa. KHO tiedusteli, täyttääkö kuntien yhteistoimintasopimuksen mukainen vastuukuntamalli hankintadirektiivin soveltamisalan ulkopuolelle unionin tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan jäävän toimivallan siirron tai kilpailuttamisvelvollisuuden ulkopuolelle jäävän horisontaalisen yhteistyön edellytykset. Lisäksi KHO kysyi, voiko palveluita tällöin hankkia kilpailuttamatta toimivallan siirron saaneen vastuukunnan sidosyksiköltä tai horisontaalisen yhteistyön tapauksessa yhden yhteistyössä mukana olevan kunnan sidosyksiköltä.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (21.8.2019), että asiassa esillä olevan kaltaisen kuntien yhteistoimintasopimuksen mukainen vastuukuntamalli ei kuulu hankintalainsäädännön soveltamisalaan. *Suomi* katsoi myös, että mikäli yhteistoimintasopimuksen mukaisen vastuukuntamallin katsotaan täyttävän toimivallan siirron edellytykset, julkisia hankintoja koskevat säännöt eivät estä sitä, että vastuukunta hankkii omalta sidosyksiköltään kilpailuttamatta palveluita myös siltä osin kuin palvelujen hankkiminen ilman vastuukuntarakennetta olisi kullunut toimivallan siirtäneille kunnille niiden omana tehtävänä.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: Asia ratkaistiin ilman julkisasiamiehen ratkaisuehdotusta.

Tuomio: *Unionin tuomioistuin* katsoi 18.6.2020 antamassaan tuomiossa, että sopimus, jonka mukaan sen osapuolina olevat kunnat antavat yhdelle niistä vastuun palvelujen järjestämisestä kyseisten kuntien hyväksi, jää hankintadirektiivin soveltamisalan ulkopuolelle. Tällainen yhteistoimintasopimus mahdollistaa sen, että vastuukuntaa pidetään mainitun siirron jälkeen tehtävien hankintojen yhteydessä hankintaviranomaisena. Palvelujen suorittaminen voidaan antaa vastuukunnan sidosyksikön hoidettavaksi ilman kilpailuttamista myös muiden kuntien osalta, kun näiden kuntien olisi ilman toimivallan siirtoa pitänyt itse huolehtia omista tarpeistaan.

10. Asia C-336/19, *Centraal Israëlitisch Consistorie van België ym.*

Ennakkoratkaisupyyntö **kohte:** Eläinten suojelusta lopetuksen yhteydessä annettu asetus (EY) 1099/2009 (lopetusasetus) –Tainnuttamatta teurastamisen kieltä – EU:n perusoikeuskirjan 10 artiklan 1 kohta (uskonnonvapaus) ja 52 artiklan 1 kohta (perusoikeuksien rajoittaminen)

Asian käsittely: Belgialaisen tuomioistuimen unionin tuomioistuimelle esittämä ennakkoratkaisupyyntö liittyi nk. lopetusasetuksessa olevaan säännökseen, jonka mukaan tainnuttamatta tapahtuvaa teurastusta koskevaa kieltä ei sovelleta teurastettaessa eläimiä uskonnollisten rituaalien määrittämiä erityismenetelmiä käyttäen. Flanderin hallintoalue oli vahvistanut asetuksen, jossa säädetään periaatteellisesta kiellosta teurastaa selkärangaisia eläimiä ilman tainnutusta myös tapauksissa, joissa teurastus tapahtuu uskonnollisen rituaalin puitteissa. Ennakkoratkaisupyyntö esittänyt tuomioistuin pyrki pääasiallisesti selvittämään, voidaanko lopetusasetuksessa jäsenvaltioille annettua mahdollisuutta säätää eläinten laajemmasta suojelusta tulkita siten, että jäsenvaltiot voivat ottaa käyttöön yleisen kiellon teurastaa tainnuttamattomia eläimiä. Lisäksi tuomioistuin halusi selvittää, onko tällaisen yleiskiellon säätäminen lopetusasetuksen perusteella perusoikeuskirjassa taatun uskonnon vapauden vastaista. Tuomioistuin tiedusteli myös, johtaako lopetusasetus tällöin perusteettomaan syrjintään, koska jäsenvaltiot voivat rajoittaa uskonnollisia teurastuksia koskevaa poikkeusta sallien samalla eläinten tainnuttamatta teurastuksen metsästyksen, kalastuksen ja kulttuuri- tai urheilutapahtumien yhteydessä.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (19.8.2019) ja asiassa järjestetyssä suullisessa käsittelyssä (8.7.2020), että jäsenvaltiot voivat ottaa eläinten hyvinvoinnin edistämiseksi käyttöön sääntöjä, jotka kieltävät tainnuttamattomien eläinten teurastamisen myös uskonnollisten rituaalien puitteissa tehtävissä teurastuksissa. Vaikka tämänkaltaisella kiellolla puututaankin uskonnon vapauteen, ei kiello riko perusoikeuskirjaa. Kielto täyttää perusoikeuskirjan 52 artiklan 1 kohdan mukaiset edellytykset perusoikeuden rajoittamiselle, koska sillä kunnioitetaan uskonnonvapautta koskevan oikeuden keskeistä sisältöä ja se täyttää suhteellisuuden vaatimuksen.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: Julkisasiamies *Hogan* antoi ratkaisuehdotuksensa 10.9.2020.

Tuomio: *Unionin tuomioistuin* katsoi 17.12.2020 antamassaan tuomiossa, että unionin oikeus ei ole esteenä jäsenvaltion lainsäädännölle, jossa edellytetään rituaaliteurastuksen yhteydessä edeltävää peruutettavissa olevaa tainnutusta, joka ei aiheuta eläimen kuolemaa, kunhan jäsenvaltiot tällaista lainsäädäntöä antaessaan kunnioittavat perusoikeuskirjan mukaisia perusoikeuksia. Tuomioistuin tarkasteli Flanderin asetuksen sisältämän perusoikeuden rajoituksen oikeasuhtaisuutta ja katsoi, että Flanderin asetuksen sisältämällä toimenpiteillä voidaan varmistaa oikea tasapaino yhtäältä eläinten hyvinvoinnin ja toisaalta uskonnon tunnustamisen vapauden välillä, joten kyseinen rajoitus oli unionin oikeuden mukainen.

11. Asia C-360/19, *Crown van Gelder*

Ennakkoratkaisupyyntö: Sähkömarkkina-direktiivi 2009/72/EY – Sähkön loppukäyttäjät – Asian-osaisasema – Oikeus valituksen tekemiseen kansalliselle sääntelyviranomaiselle

Asian käsittely: Alankomaalaisen tuomioistuimen esittämä ennakkoratkaisupyyntö liittyi tilanteeseen, jossa Alankomaissa on aiheutunut laaja sähkökatkos siirtoverkonhaltijan kytkinaseman häiriön takia. Sähkön loppukäyttäjät oli tehnyt kansalliselle sääntelyviranomaiselle riidanratkaisuhakemuksen ja vaatinut tätä toteamaan, että siirtoverkonhaltija ei ole toteuttanut kaikkia kohtuullisia toimenpiteitä sähkön siirtopalvelun häiriöiden estämiseksi. Asiassa oli kyse siitä, onko sähkön loppukäyttäjät, jolla ei ole minkäänlaista suoraa suhdetta siirtoverkonhaltijaan, katsottava sähkömarkkinadirektiivin 37 artiklan 11 kohdassa tarkoitetuksi osapuoleksi, jonka on voitava tehdä valitus kansalliselle sääntelyviranomaiselle siirtoverkonhaltijasta.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (27.8.2019), ettei sähkön loppukäyttäjää ole pidettävä direktiivin 37 artiklan 11 kohdassa tarkoitettuna osapuolena. Kyseinen artikla sisältää säännökset sääntelyviranomaisen tehtävistä ja toimivaltuuksista liittyen sähköalalla toimivien yritysten valvontaan ja sähkön sisämarkkinoiden moitteettoman toiminnan varmistamiseen. Tarkoituksena ei selvästikään ole ollut antaa sääntelyviranomaiselle sähkön loppukäyttäjien suojaamista koskevia tehtäviä koskien valitusten käsittelyä tai riitojenratkaisua. Direktiivin säännöksissä viitataan 37 artiklan 11 kohdassa tarkoitettuun menettelyyn nimenomaan niiden päätösten osalta, joita sääntelyviranomaisen tekee riitojenratkaisuviranomaisena siirto- tai jakeluverkon haltijaa koskevista valituksista.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: Julkisasiamies *Pitruzzella* antoi ratkaisuehdotuksensa 4.6.2020.

Tuomio: *Unionin tuomioistuin* katsoi 8.10.2020 antamassaan tuomiossa, että sähkömarkkinadirektiivin 37 artiklan 11 kohtaa on tulkittava siten, että sääntelyviranomaisen ei voi jättää tutkimatta esillä olevan kaltaista valitusta, jonka loppukäyttäjät on tehnyt siirtoverkonhaltijasta.

2.1.2 Julkisasiamiehen ratkaisuehdotukset

1. Yhdistetyt asiat C-682/18 ja C-683/18, *Youtube ym.*

Ennakkoratkaisupyynnön kohde: Tietoyhteiskuntadirektiivi 2001/29/EY – Tekijänoikeudella suojatun aineiston välittäminen – Tuomioistuinmääräys tekijänoikeutta loukkaavan sisällön poistamiseksi – Sähkökauppadirektiivi 2000/31/EY – Vastuuvapaussäännökset

Asian käsittely: Saksalaisen tuomioistuimen esittämän ennakkoratkaisupyynnön tarkoituksena on pääasiallisesti selvittää, onko internetissä toimivan videopalvelualustan tai nk. sharehosting-palvelun pelkkä ylläpito tietoyhteiskuntadirektiivissä tarkoitettua tekijänoikeudella suojattujen teosten välittämistä yleisön saataville. Lisäksi kyse on siitä, voivatko kyseisten palvelujen ylläpitäjät joka tapauksessa vedota sähkökauppadirektiivin 14 artiklan vastuuvapaussäännökseen, jonka mukaisesti palveluntarjoajat eivät voi olla vastuussa niiden palvelimille ladatusta (laittomasta) aineistoista. Edelleen kyse on siitä, millä edellytyksillä kansallinen tuomioistuin voi määrätä kyseiset palvelun tarjoajat estämään yleisön pääsyn sellaiseen tekijänoikeuksia loukkaavaan sisältöön, joka on ladattu niiden palveluihin.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (1.3.2019), että pääasioiden kaltaisten palvelujen ylläpito ei ole tekijänoikeudella suojatun aineiston välittämistä yleisölle ja että kyseisten palvelujen ylläpitäjät voivat vedota sähkökauppadirektiivin 14 artiklassa tarkoitettuihin vastuuvapaussäännöksiin. Kansallinen tuomioistuin voi määrätä palvelun ylläpitäjän poistamaan alustaltaan laitonta sisältöä vasta, kun sillä on tieto konkreettisesta laittomasta toiminnasta tai tiedoista ja kun palvelun tarjoaja ei ole viipymättä toiminut poistaakseen alustaltaan kyseistä laitonta sisältöä.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: Julkisasiamies *Saugmandsgaard Øe* katsoi 16.7.2020 antamassaan ratkaisuehdotuksessa muun muassa, että pääasioiden kaltaisten palvelujen ylläpitäjä ei suorita toimea, jolla teos välitetään yleisölle, kun alustan käyttäjä laittaa suojatun teoksen verkkoon alustan välityksellä ja että ylläpitäjään voidaan lähtökohtaisesti soveltaa sähkökauppadirektiivin 14 artiklassa säädettyä vastuuvapautusta. Lisäksi julkisasiamies esitti näkemyksensä niistä olosuhteista, joiden vallitessa kansallinen tuomioistuin voi määrätä ylläpitäjän poistamaan sisältöä alustalta.

2. *Asia C-746/18, Prokuratuur*

Ennakkoratkaisupyynnön kohde: Sähköisen viestinnän tietosuojadirektiivi 2002/58/EY – EU:n perusoikeuskirjan 7 artikla (yksityiselämän suoja) ja 8 artikla (henkilötietojen suoja) – Viranomaisen oikeus tiedonsaantiin rikosasioissa – Puuttuminen perusoikeuksiin – Telepakkokeinot – Suhteellisuusperiaate

Asian käsittely: Virolaisen tuomioistuimen esittämän ennakkoratkaisupyynnön tarkoituksena on pääasiallisesti selvittää, onko sähköisen viestinnän tietosuojadirektiivin 15 artiklan 1 kohtaa tulkittava yhdessä perusoikeuskirjan 7 ja 8 artiklan kanssa siten, että rikosprosessissa viranomaisen oikeus saada tietoa rikoksesta epäillyn sähköisestä viestinnästä on rajoitettu vain vakavien rikosten selvittämiseen riippumatta ajanjaksosta, jolta tallennettuja tietoja on mahdollisuus saada tai riippumatta siitä, mitä eri tiedon lajeja tietopyyntö koskee. Kyseisessä kohdassa säädetään mahdollisuudesta direktiivin oikeuksien rajoittamiseen, jos toimenpiteet ovat välttämättömiä, oikeasuhtaisia ja asianmukaisia tiettyjen keskeisinä pidettyjen tavoitteiden kuten kansallisen turvallisuuden kannalta.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (1.4.2019), että direktiivin kyseinen kohta luettuna yhdessä mainittujen perusoikeuskirjan artikloiden kanssa on esteenä kansalliselle sääntelylle, joka mahdollistaa rikosprosessissa viranomaisen oikeuden saada tietoja syytetyn puheluiden ja viestien lähettämisestä, kestosta, tavasta, lähettäjän ja vastaanottajan henkilöllisyydestä sekä sijainneista sellaisten rikosten, jotka eivät asianomaisen jäsenvaltion kansallisen lainsäädännön mukaan ole vakavia, ehkäisemiseksi, tutkimiseksi, selvittämiseksi ja syyteharkinnan varmistamiseksi. Tässä yhteydessä merkitystä ei ole sillä, miltä ajalta ja missä laajuudessa kansallisilla viranomaisilla on mahdollisuus saada edellä mainittuja tietoja.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: Julkisasiamies *Pitruzzella* katsoi 21.1.2020 antamassaan ratkaisuehdotuksessa, että edellä mainittuja säännöksiä ja määräyksiä on tulkittava siten, että perusoikeuksiin puuttumisen vakavuuden arvioinnin kriteereihin kuuluvat kyseessä olevat tietoryhmät sekä sen ajanjakson pituus, jolta tietoja pyydetään. Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen tehtävänä on arvioida puuttumisen vakavuuden perusteella, onko kyseinen tietojen saanti ehdottoman tarpeellista rikosten torjunnan, tutkinnan, selvittämisen ja syyteharkinnan varmistamisen tavoitteen saavuttamiseksi.

3. Asia C-30/19, *Braathens Regional Aviation*

Ennakkoratkaisupyynnön kohde: Syrjintädirektiivi 2000/43/EY – Seuraamukset – Korvaus – Oikeudenkäyntineettely

Asian käsittely: Ruotsalaisen tuomioistuimen esittämä ennakkoratkaisupyynnö liittyy oikeudenkäyntiin, jossa lentokoneen matkustaja vaatii lentoyhtiöltä Ruotsin yhdenvertaisuuslain mukaista korvausta lentoyhtiön häneen kohdistaman syrjinnän vuoksi. Yhtiö on oikeudenkäynnissä myöntänyt korvausvaatimuksen oikeaksi ja todennut samalla, ettei se tunnusta menettelleensä syrjivästi. Ennakkoratkaisupyynnöllä tiedustellaan, edellyttääkö syrjintädirektiivin 15 artikla, että esillä olevan kaltaisissa oikeudenkäynneissä tutkitaan asianosaisen vaatimuksesta aina se, onko syrjintää tapahtunut, vai voiko kansallinen tuomioistuin ratkaista asian vastaajan myöntämisen perusteella. Kyseisen artiklan mukaan jäsenvaltioiden tulee säätää säännösten rikkomiseen sovellettavista seuraamuksista ja varmistaa, että niitä sovelletaan. Tällainen seuraamus on esimerkiksi uhrille maksettava korvaus.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (2.5.2019), että direktiivin 15 artikla ei edellytä sitä, että esillä olevan kaltaista korvausta koskevassa oikeudenkäynnissä olisi kantajan vaatimuksesta aina tutkittava, onko syrjintää tapahtunut huolimatta siitä, että vastaaja on myöntänyt kanteen. Siltä varalta, että syrjintädirektiivin katsottaisiin edellyttävän, että jäsenvaltioiden seuraamusjärjestelmiin tulee sisältyä mahdollisuus siihen, että tuomioistuin arvioi syrjintävaihteen todenperäisyyden, *Suomi* katsoi, että jäsenvaltiot voivat varmistaa tämän mahdollisuuden myös muulla tavoin kuin yksityisoikeudellista korvausta koskevan menettelyn yhteydessä.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: Julkisasiamies *Saugmandsgaard Øe* katsoi 14.5.2020 antamassaan ratkaisuehdotuksessa, että direktiivin säännöksiä on tulkittava siten, että etniseen alkuperään perustuvan syrjinnän kiellon rikkomista koskevassa asiassa korvausta vaativalla henkilöllä on oikeus saada tuomioistuin tutkimaan tämä syrjintä ja tarvittaessa toteamaan sen tapahtuminen, jos syrjinnästä epäilty suostuu maksamaan korvauksen mutta kieltäytyy tunnustamasta syrjintää.

4. Asia C-450/19, *Kilpailu- ja kuluttajavirasto*

Ennakkoratkaisupyynnön kohde: SEUT 101 artikla (yritysten kilpailua vääristävä yhteistyö) – Kilpailurikkomuksen keston määräytyminen – Urakkasopimus – Seuraamusmaksuesityksen vanhentuminen

Asian käsittely: Suomen korkein hallinto-oikeus tiedustelee unionin tuomioistuimelta pääasiallisesti sitä, mihin ajankohtaan saakka SEUT 101 artiklassa kielletyn, yhdeksi yhtenäiseksi rikkomukseksi lukeutuvan kilpailijoiden välisen tarjouskartellin voidaan katsoa kestäneen tilanteessa, jossa kartellin osapuoli on solminut kartellissa sovittuihin ehtoihin perustuvan urakkasopimuksen kartellin ulkopuolisen tahon kanssa.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (3.10.2019) ja vastauksissaan unionin tuomioistuimen asiassa esittämiin kirjallisiin kysymyksiin (8.6.2020), että kilpailurikkomus kestää siitä aiheutuneiden taloudellisten vaikutusten vuoksi koko sen ajanjakson, jolloin urakkasopimuksen mukaisia sopimusveloitteita täytetään tai urakasta on maksettu urakkasopimuksen osapuolille maksusuorituksia, eli siihen saakka, kunnes viimeinen urakan maksuerä on maksettu, tai vähintään siihen saakka, kunnes kyseinen urakka on valmistunut.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: Julkisasiamies *Pitruzzella* katsoi 10.9.2020 antamassaan ratkaisuehdotuksessa, että SEUT 101 artiklaa on tulkittava siten, että tilanteessa, jossa kartellin osapuoli on tehnyt kartellin ulkopuolisen tahon kanssa kartellissa sovitun mukaisen urakkasopimuksen ja siltä osin kuin kyseinen kartelli rajoittui

tähän urakkaan, kilpailurikkomuksen katsotaan päättyneen lähtökohtaisesti ajankohtana, jona rikkomiseen syylistynyt yritys jätti kyseessä olevaa urakkaa koskevan tarjouksen tai mahdollisesti teki urakan toteuttamista koskevan sopimuksen. Julkisasiamies huomautti lisäksi, että tällaisella tulkinnalla ei kuitenkaan rajoiteta ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen arviointia, joka koskee kyseisen sopimuksen sisältöä ja sen täsmällisyysasetta, muun muassa hinnan, kartellin tarkan ulottuvuuden, sille ominaisten objektiivisten ja subjektiivisten seikkojen, sen kilpailuvastaisten vaikutusten ja kilpailuviranomaisen suorittamassa tutkimuksessa ilmi tulleiden kollusiivista käyttäytymistä koskevien eri todisteiden arvioinnin osalta.

5. Asia C-480/19, Veronsaajien oikeudenvalvontayksikkö

Ennakkoratkaisupyynnön kohde: SEUT 63 ja 65 artikla (pääomien vapaa liikkuvuus) — Sijoitusrahastodirektiivi 2009/65/EY — Ulkomaisesta sijoitusrahastosta saadun tulon verottaminen — SICAV-yhtiö

Asian käsittely: Suomen korkein hallinto-oikeus on esittänyt unionin tuomioistuimelle ennakkoratkaisupyynnön asiassa, joka koskee ulkomaiselta sijoitusrahastolta saatavan tulon verottamista Suomessa. KHO tiedustelee, ovatko pääomien vapaata liikkuvuutta koskevat perussopimuksen määräykset esteenä tulkinnalle, jonka mukaan Suomessa asuvan luonnollisen henkilön toisessa unionin jäsenvaltiossa asuvalta sijoitusrahastodirektiivin mukaiselta sijoitusyhtiömuotoiselta rahastolta (yhteissijoitusyritykseltä) saamaa tuloa ei tuloverotuksessa rinnasteta saman direktiivin mukaiselta sopimusperusteiselta rahastolta saatuun tuloon sen tähden, ettei toisessa jäsenvaltiossa sijaitsevan yhteissijoitusyrityksen oikeudellinen muoto vastaa kansallista sijoitusrahaston oikeudellista rakennetta.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (15.10.2019) ja vastauksissaan unionin tuomioistuimen kirjallisiin kysymyksiin (22.6.2020), etteivät pääomien vapaata liikkuvuutta koskevat perussopimuksen määräykset ole esteenä mainitulle tulkinnalle. Suomi toi esille, ettei sijoitusrahastodirektiivillä ole tarkoitettu vaikuttaa verotukseen eikä siitä, että eri muotoiset rahastot ovat sijoitusrahastodirektiivin mukaisia rahastoja, seuraa, että niistä saatuja tuloja tulisi kohdella verotuksessa samalla tavoin.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: Julkisasiamies *Hogan* katsoi 19.11.2020 antamassaan ratkaisuehdotuksessa, että pääomien vapaata liikkuvuutta koskevia määräyksiä on tulkittava siten, etteivät ne ole esteenä kansalliselle lainsäädännölle, jonka mukaan Suomessa asuvalle luonnolliselle henkilölle maksettua tuloa, jonka maksaa yhteissijoitusyritys, jonka kotipaikka on toisessa jäsenvaltiossa ja joka on sijoitusrahastodirektiivissä tarkoitettu yhtiöjärjestyksen nojalla perustettu yhtiö, on verotettava osinkoina eikä voittoa-osuuksina. Nämä määräykset eivät ole esteenä kansalliselle lainsäädännölle, jossa suljetaan pois kaksinkertaisen verotuksen vaikutusten lieventämisen mekanismien soveltaminen silloin, kun tällaista tuottoa jakavat yhtiöt, joita on verotettu toisessa jäsenvaltiossa kyseisessä lainsäädännössä säädettyä verokantaa alhaisemmalla verokannalla, edellyttäen, että kyseisellä lieventämismekanismilla pyritään ainoastaan korjaamaan kyseisten voittojen monivaiheiseen verotukseen sisältyvä kyseinen ero. Nämä määräykset ovat kuitenkin esteenä sille, että samassa lainsäädännössä luokitellaan tällaisten yhtiöiden maksamat osingot ansiotuloiksi, kun samassa lainsäädännössä todetaan, että osingot ovat lähtökohtaisesti pääomatuloja.

6. Asia C-505/19, Bundesrepublik Deutschland

Ennakkoratkaisupyynnön kohde: Ne bis in idem -periaate – Interpolin punainen ilmoitus – Täytäntöönpanotoimet – Luovuttaminen kolmanteen maahan – SEUT 21 artikla (oikeus vapaaseen liikkuvuuteen) – EU:n perusoikeuskirjan 50 artikla (kaksoisrangaistuksen kieltö) – Schengenin yleissopimuksen 54 artikla – Rikosasioden tietosuojadirektiivi (EU) 2016/680

Asian käsittely: Saksalainen tuomioistuin on esittänyt unionin tuomioistuimelle ennakkoratkaisupyynnön, jolla se pyrkii selvittämään, estääkö unionin oikeus unionin ulkopuolisen valtion Interpolin kautta antaman väliaikaisesta säilöönottamista koskevan pyynnön (punainen ilmoitus) täytäntöönpanon, kun pyynnön kohteena on unionin kansalainen ja jäsenvaltio, jonka kansalainen hän on, on esittänyt epäilyksensä sanotun pyynnön yhdenmukaisuudesta ne bis in idem -periaatteen eli niin sanotun kaksoisrangaistuksen kiellon kanssa. Kansallinen tuomioistuin on esittänyt myös rikosasioden tietosuojadirektiivin tulkintaa koskevia kysymyksiä.

Suomi osallistui asiassa 14.7.2020 järjestettyyn suulliseen käsittelyyn. Suomi katsoi, että unionin oikeus ei ole esteenä sille, että tilanteessa, jossa *ne bis in idem* -periaatteen soveltumisesta on esitetty vain epäilyjä, jäsenvaltion viranomaiset ryhtyvät toimiin punaisen ilmoituksen perusteella ja ottavat ilmoituksen kohteena olevan henkilön tarvittaessa kiinni ja käsittelevät hänen henkilötietojaan.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: Julkisasiamies *Bobek* katsoi 19.11.2020 antamassaan ratkaisuehdotuksessa, että unionin oikeus on esteenä sille, että jäsenvaltiot panevat täytäntöön Interpolin kolmannen valtion pyynnöstä antaman punaisen ilmoituksen, edellyttäen, että jäsenvaltion toimivaltainen viranomainen on tehnyt lopullisen ratkaisun siitä, sovelletaanko *ne bis in idem* -periaatetta todella niiden nimenomaisten rikossyytteiden osalta, joista tämä ilmoitus annettiin. Rikosasioiden tietosuojadirektiivin säännökset eivät ole esteenä Interpolin antamaan punaiseen ilmoitukseen sisältyvien henkilötietojen edelleen käsittelylle, vaikka *ne bis in idem* -periaatetta sovellettaisiin rikossyytteisiin, joista punainen ilmoitus oli annettu, kunhan käsittely suoritetaan kyseisessä direktiivissä vahvistettujen sääntöjen mukaisesti.

7. Asia C-580/19, *Stadt Offenbach am Main*

Ennakkoratkaisupyynnön kohde: Työajan ja lepoajan määritelmä – Päivystys- tai varallaoloaika – Työaikadirektiivi 2003/88/EY

Asian käsittely: Saksalainen tuomioistuin on tehnyt unionin tuomioistuimelle ennakkoratkaisupyynnön, jossa se tiedustele, tuleeko päivystysaika, jota ei ole vietettävä työnantajan määrittämässä paikassa, mutta jonka aikana työntekijällä on velvollisuus siirtyä kahdenkymmenen minuutin kuluessa hälytysajoneuvolla työvaatetuksessa sen kaupungin rajalle, jossa hänen työpaikkansa sijaitsee, pitää työaikadirektiivin 2 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuna työaikana. Mainitun säännöksen mukaan työaikana pidetään ajanjaksoa, jonka aikana työntekijä tekee työtä, on työnantajan käytettävissä ja suorittaa toimintaansa tai tehtäviään kansallisen lainsäädännön ja/tai käytännön mukaisesti. Lisäksi tuomioistuin tiedustele, tuleeko työajan käsitettä määriteltäessä ottaa huomioon myös se, onko päivystysaikana odotettavissa työtehtäviä säännöllisesti ja missä määrin niitä on odotettavissa.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (19.11.2019), että työaikadirektiivin 2 artiklaa on tulkittava siten, että ennakkoratkaisupyynnössä kuvattua päivystysaika ei ole pidettävä työaikana, kun työnantaja ei ole määrittänyt tiettyä paikkaa, jossa työntekijän on oleskeltava. Lisäksi Suomi katsoi, että työajan käsitettä määriteltäessä voidaan ottaa huomioon myös se, onko päivystysaikana odotettavissa säännöllisesti työtehtäviä ja missä määrin.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: Julkisasiamies *Pitruzzella* katsoi 6.10.2020 antamassaan ratkaisuehdotuksessa, että ratkaiseva tekijä sen kannalta, luokitellaanko päivystysaika työ- vai lepoajaksi, on työnantajan työntekijälle asettamista määräyksistä aiheutuvien rajoitteiden voimakkuus ja erityisesti se aika, jonka kuluessa kutsuun on vastattava. Julkisasiamiehen mukaan esillä olevan asian olosuhteissa jatkuva varallaolo voidaan katsoa työajaksi siinä tapauksessa, että kansalliselle tuomioistuimelle esitetyt tosiseikat osoittavat joidenkin sellaisten tekijöiden samanaikaisen olemassaolon, jotka yhdessä reagointiajan keston kanssa johtavat siihen, ettei työntekijälle voida taata tehokasta lepoa. Täydentävänä on otettava huomioon se, missä määrin ja miten usein on odotettavissa, että työntekijä joutuu lähtemään varallaoloaikana kutsusta töihin.

8. Asia C-585/19, *Academia de Studii Economice din București*

Ennakkoratkaisupyynnön kohde: Työajan määritelmä – Useat työsopimukset – Päivittäinen lepoaika – Viikoittainen enimmäistyöaika – Työaikadirektiivi 2003/88/EY

Asian käsittely: Romanianlainen tuomioistuin on tehnyt unionin tuomioistuimelle ennakkoratkaisupyynnön, jossa se tiedustele, tarkoitetaanko työaikadirektiivissä olevalla työajan määritelmällä ajanjaksoa, jonka aikana työntekijä tekee työtä yhden työsopimuksen perusteella vai kattaako direktiivin tarkoittama työajan määritelmä kaiken työntekijän tekemän työn eri työsopimusten perusteella. Toiseksi tuomioistuin tiedustele, tuleeko työ-

aikadirektiivin vaatimuksia päivittäisestä lepoajasta ja viikoittaisesta enimmäistyöajasta tulkita siten, että ne koskevat yksittäistä työsopimusta vai kaikkia työntekijän saman työnantajan tai eri työnantajien kanssa tehtyjä sopimuksia.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (5.12.2019), että työaikadirektiiviä on tulkittava siten, että työajan käsitteellä tarkoitetaan ajanjaksoa, jonka aikana työntekijä tekee työtä, on työnantajan käytettävissä ja suorittaa toimintaansa tai tehtäviään yhden tai useamman työsopimuksen perusteella saman työnantajan lukuun. Edelleen *Suomi* katsoi, että direktiivissä asetettuja vaatimuksia päivittäisestä lepoajasta ja viikoittaisesta enimmäistyöajasta on tulkittava siten, että niissä asetetaan rajoituksia, jotka koskevat kaikkia saman työnantajan kanssa tehtyjä sopimuksia.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: Julkisasiamies *Pitruzella* katsoi 11.11.2020 antamassaan ratkaisuehdotuksessa, että työajan käsitteellä tarkoitetaan ajanjaksoa, jonka aikana työntekijä tekee työtä, on työnantajan käytettävissä ja suorittaa toimintaansa tai tehtäviään kaikkien niiden työsopimusten perusteella, jotka työntekijä on tehnyt saman työnantajan kanssa. Direktiivissä asetettuja vaatimuksia päivittäisestä lepoajasta ja viikoittaisesta enimmäistyöajasta on tulkittava siten, että niissä asetetaan rajoituksia, jotka koskevat kaikkia saman työnantajan kanssa tehtyjä sopimuksia. Julkisasiamies katsoi, että ennakkoratkaisupyynnön se osa, joka koskee mahdollisuutta soveltaa päivittäistä ja viikoittaista työaikaa koskevien rajojen soveltamista useamman eri työnantajan kanssa tehtyihin sopimuksiin, on jätettävä tutkimatta.

9. Asia C-784/19, Team Power Europe

Ennakkoratkaisupyynnön kohde: Sosiaaliturva – Lähetettyyn työntekijään sovellettava lainsäädäntö – A1-todistuksen antaminen – Jäsenvaltiossa tavallisesti toimintaansa harjoittava työnantaja – Sosiaaliturva-asetus (EY) N:o 883/2004 – Asetus (EY) N:o 987/2009 (sosiaaliturvan täytäntöönpanoasetus)

Asian käsittely: Bulgarialainen tuomioistuin on esittänyt unionin tuomioistuimelle ennakkoratkaisupyynnön, joka koskee sen määrittämistä, minkä jäsenvaltion sosiaaliturvalainsäädännön soveltamisalaan työntekijä kuuluu. Asiassa sovellettavan unionin lainsäädännön mukaan yhtenä edellytyksenä työntekijän kuulumiselle tietyn jäsenvaltion sosiaaliturvalainsäädännön soveltamisalaan on, että työnantaja tavallisesti harjoittaa toimintaansa kyseisessä jäsenvaltiossa. Bulgarialainen tuomioistuin pyytää unionin tuomioistuimelta selvennystä tämän edellytyksen tulkintaan ja kysyy, onko sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamista koskevaa täytäntöönpanoasetusta tulkittava siten, että jotta voitaisiin katsoa, että tilapäistä työvoimaa välittävä yritys tavallisesti harjoittaa toimintaansa siinä jäsenvaltiossa, johon se on sijoittautunut, merkittävä osa työvoiman käyttöön asettamisesta on suoritettava sellaisille käyttäjäyrityksille, jotka ovat sijoittautuneet samaan jäsenvaltioon.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (25.2.2020) ja asiassa järjestetyssä suullisessa käsittelyssä (13.10.2020), että täytäntöönpanoasetusta on tulkittava siten, että jotta tilapäistä työvoimaa välittävän yrityksen voitaisiin katsoa tavallisesti harjoittavan toimintaansa sijoittautumisvaltionsa alueella, lähtökohtaisesti edellytyksenä on, että merkittävä osa työvoiman käyttöön asettamisesta suoritetaan sellaisille käyttäjäyrityksille, jotka toimivat samassa jäsenvaltiossa. Asiaa arvioitaessa tulee ottaa huomioon kaikki kyseisen yrityksen toimintaa luonnehtivat perusteet.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: Julkisasiamies *Campos Sánchez-Bordona* katsoi 10.12.2020 antamassaan ratkaisuehdotuksessa, että täytäntöönpanoasetusta on tulkittava siten, että jotta tilapäistä työvoimaa välittävän yrityksen voitaisiin katsoa harjoittavan tavallisesti toimintaansa siinä jäsenvaltiossa, johon se on sijoittautunut, ei ole välttämätöntä, että merkittävää osaa työvoiman käyttöön asettamisesta suoritetaan sellaisten käyttäjäyritysten hyväksi, jotka ovat sijoittautuneet samaan jäsenvaltioon, jollei kyseessä todeta olevan vilppi tai väärinkäyttö.

2.1.3 Kirjallisessa tai suullisessa vaiheessa olevat asiat

1. Asia C-645/19, Facebook Ireland e.a.

Ennakkoratkaisupyyntö kohde: Tietosuoja – Kansallisen valvontaviranomaisen toimivalta – Rajatylittävä tietojenkäsittely – Rekisterinpitäjän päätoimipaikka – Johtava valvontaviranomainen – Yhden luokun järjestelmä – Yleinen tietosuoja-asetus (EU) 2016/679

Asian käsittely: Belgialainen tuomioistuin on esittänyt unionin tuomioistuimelle ennakkoratkaisupyyntö, joka koskee yleisen tietosuoja-asetuksen tulkintaa. Tuomioistuin haluaa selvittää erityisesti, miten kansallisen tietosuojaviranomaisen toimivalta on määriteltävä yleisen tietosuoja-asetuksen sovellettavaksi tulon jälkeen, jos i) kyseessä on rajat ylittävä tilanne, ii) kansallinen viranomaisen itse ei ole niin sanotun one-stop-shop -järjestelmän mukainen, yleisessä tietosuoja-asetuksessa tarkoitettu johtava valvontaviranomainen, iii) kysymys on toimimisesta osapuolena oikeudenkäynnissä, joka liittyy henkilötietojen suoja koskevien sääntöjen rikkomiseen, ja iv) oikeustoimet on aloittanut valvontaviranomaisen edeltäjä aikana ennen yleistä tietosuoja-asetusta.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (7.1.2020), että silloin, kun on kysymys rajatylittävän käsittelyn tilanteista, toimivaltainen valvontaviranomainen oikeudenkäynnin vireillepanemista koskevassa asiassa on ensisijaisesti yleisen tietosuoja-asetuksen tarkoittama johtava valvontaviranomainen. Jos kansallinen viranomaisen ei ole johtava valvontaviranomainen, se ei voi oma-aloitteisesti itse ryhtyä toimenpiteisiin oikeudenkäynnin aloittamiseksi. Yleinen tietosuoja-asetus ei välttämättä ole asian yhteydessä esteenä sille, että kansallinen valvontaviranomainen jatkaa ennen yleisen tietosuoja-asetuksen soveltamisen aloittamista käynnistettyä oikeudenkäynnin etenemistä. Suomi korosti yleisellä tietosuoja-asetuksella luodun valvontamekanismin tavoitetta ja tarkoituksia, jotka eivät voisi toteutua, mikäli valvontamekanismeja ei käytettäisi asetuksessa tarkoitettulla tavalla.

2. Asia C-741/19, République de Moldavie

Ennakkoratkaisupyyntö kohde: Energiaperuskirjasta tehdyssä sopimuksessa oleva riidanratkaisumekanismi – Yhteensopivuus unionin oikeuden kanssa

Asian käsittely: Ranskalaisen tuomioistuimen esittämä ennakkoratkaisupyyntö liittyy energiaperuskirjasta tehdyn sopimuksen (ECT) tulkintaan Moldovan tasavallan ja ukrainalaisen energiayhtiön välisessä riidassa.

Suomi keskittyi asiassa 17.11.2020 järjestetyssä suullisessa käsittelyssä kommentoimaan unionin tuomioistuimen suullista käsittelyä varten esittämää kysymystä, joka koskee ECT:n riidanratkaisumekanismien yhteensopivuutta unionin oikeuden kanssa siltä osin kuin on kyse jäsenvaltioiden välisistä riidoista. Suomi katsoi puheenvuorossaan, että kyseessä on asia, johon unionin tuomioistuin ei voi ottaa kantaa esillä olevan asian yhteydessä. Ennakkoratkaisukysymyksen taustalla olevassa oikeusriidassa on kyse Moldovan tasavallan ja ukrainalaisen yhtiön välisestä riidasta. Vastaus kysymykseen ECT:n riidanratkaisumekanismien yhteensopivuudesta unionin oikeuden kanssa siltä osin kuin on kyse EU:n jäsenvaltioiden välisistä riidoista ei siten ole tarpeen ennakkoratkaisupyyntö esittäneessä tuomioistuimessa vireillä olevan pääasian ratkaisemiseksi, kuten vakiintuneessa oikeuskäytännössä on edellytetty. Suomi korosti myös, että kyseessä on merkittävä kysymys, jolla on useita sekä käytännön että oikeudellisia vaikutuksia ja sitä ei siten voida ratkaista sivukysymyksenä toisen asian yhteydessä.

3. Yhdistetyt asiat C-793/19 ja C-794/19, SpaceNet ym.

Ennakkoratkaisupyyntö kohde: Sähköisen viestinnän tietosuoja – Tietojen säilytysvelvollisuus viranomaista varten – Sähköisen viestinnän tietosuojadirektiivi 2002/58/EY – EU:n perusoikeuskirja

Asian käsittely: Saksalainen tuomioistuin on tehnyt ennakkoratkaisupyyntö, joka koskee sähköisen viestinnän tietosuojadirektiivin tulkintaa. Saksalainen tuomioistuin haluaa selvittää, onko unionin oikeus esteenä Saksan lainsäädännölle, joka koskee televiestintäpalvelujen tarjoajien velvollisuutta säilyttää asiakkaidensa liikenne- ja paikkatietoja viranomaistarpeita varten ottaen huomioon erityisesti perusoikeuskirjan määräykset ja unionin tuomioistuimen aikaisempi oikeuskäytäntö.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (18.2.2020), että unionin oikeus ei ole esteenä kansalliselle lainsäädännölle, jossa yleisesti saatavilla olevien sähköisten viestintäpalvelujen tarjoaja veloitetaan säilyttämään näiden palvelujen loppukäyttäjien liikenne- ja paikkatiedot, kun säilyttämisvelvollisuuden olemassaolo on sähköisen viestinnän tietosuojadirektiivissä tarkoitettujen tavoitteiden saavuttamisen kannalta välttämätön ja säilyttämisvelvollisuudelle on asetettu rajoituksia, joiden avulla varmistetaan, että se ei ole yleinen ja erotukseton. Kansallisen tuomioistuimen tehtävänä on tarkistaa, että kansallinen lainsäädäntö täyttää nämä edellytykset.

4. Asia C-817/19, *Ligue des droits humains*

Ennakkoratkaisupyyntöön kohde: Matkustajatietojen (PNR) käyttö terrorismirikosten ja vakavan rikollisuuden ennalta estämistä, paljastamista ja tutkintaa sekä tällaisiin rikoksiin liittyviä syytetoimia varten – PNR-direktiivi (EU) 2016/681 – Liikenteenharjoittajien velvollisuus toimittaa tietoja matkustajista – EU:n perusoikeuskirja

Asian käsittely: Belgialainen tuomioistuin on esittänyt unionin tuomioistuimelle useita ennakkoratkaisukysymyksiä asiassa, joka koskee erityisesti niin sanotun PNR-direktiivin pätevyyttä ja tulkintaa. Kansallinen tuomioistuin tiedustelee muun muassa, onko direktiivin mukainen PNR-järjestelmä yhteensopiva perusoikeuskirjan kanssa siltä osin, kuin matkustajarekisteritietojen kerääminen, siirtäminen ja käsittely sekä matkustajatiedoista suoritettava järjestelmällinen ja yleinen etukäteisarviointi koskee kaikkia henkilöitä riippumatta siitä, voidaanko yksittäisen henkilön kohdalla katsoa, että hän voi merkitä riskiä yleiselle turvallisuudelle.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (24.4.2020), että ennakkoratkaisukysymyksissä tarkoitettu PNR-järjestelmän ulottaminen kaikkiin henkilöihin on yhteensopivaa perusoikeuskirjan kanssa riippumatta siitä, voidaanko katsoa, että kyseinen henkilö voi merkitä riskiä yleiselle turvallisuudelle. PNR-järjestelmän ulottaminen kaikkiin matkustajiin on tarkoituksenmukainen keino sillä tavoiteltuihin päämääriin nähden eikä puutu perusoikeuksiin enempää kuin on täysin välttämätöntä. Puuttuminen on siten suhteellisuusperiaatteen mukaista.

5. Asia C-34/20, *Telekom Deutschland*

Ennakkoratkaisupyyntöön kohde: Sähköisen viestinnän sisämarkkina-asetuksen (EU) 2015/2120 3 artikla – Avoimen internetyhteyden turvaaminen – Liikenteenhallintatoimenpiteen arviointi – Videoiden suoratoiston kaistanleveyden rajoittaminen

Asian käsittely: Saksalainen tuomioistuin on esittänyt useita ennakkoratkaisukysymyksiä, jotka koskevat sähköisen viestinnän sisämarkkina-asetuksen 3 artiklan tulkintaa. Kyseisessä artiklassa säädetään avoimen internetyhteyden turvaamisesta loppukäyttäjille. Tuomioistuin tiedustelee, onko 3 artiklan 2 kohdassa tarkoitettujen internetyhteydospalvelujen ominaisuuksia koskevien internetyhteydospalvelun tarjoajan ja loppukäyttäjän välisten sopimusten vastattava 3 artiklan 3 kohdassa säädettyjä tietoliikenteen yhdenvertaista ja syrjimätöntä kohtelua koskevia edellytyksiä. Lisäksi se pyrkii kysymyksillään selvittämään, onko asiassa esillä olevan kaltainen videoiden suoratoiston kaistanleveyden rajoittaminen asetuksen 3 artiklan 3 kohdan mukaan sallittu toimenpide. Tältä osin tuomioistuin tiedustelee muun muassa kyseisessä kohdassa olevan ruuhkanhallintapoikkeuksen oikeaa tulkintaa.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (5.6.2020), että asetuksen 3 artiklan 2 kohdassa tarkoitettujen internetyhteydospalvelujen ominaisuuksia koskevien sopimusten on vastattava asetuksen 3 artiklan 3 kohdassa säädettyjä edellytyksiä. Huomautuksissa katsottiin, että asiassa esillä olevan kaltainen kaistanleveyden rajoittaminen ei ennakkoratkaisupyyntöstä ilmenevien tietojen perusteella ole 3 artiklan 3 kohdassa sallittu toimenpide, eivätkä esimerkiksi ruuhkanhallintapoikkeuksen soveltamisedellytykset täyty asiassa.

6. Asia C-35/20, *Syyttäjä*

Ennakkoratkaisupyyntöön kohde: Asetus (EY) N:o 562/2006 (Schengenin rajasäännöstö) – Vapaan liikkuvuuden direktiivi 2004/38/EY – Velvollisuus pitää matkustusasiakirjaa mukana maasta lähtiessä ja sinne palatessa – Lievä valtionrajarikos – Päiväsakkojärjestelmän mukaisesti määrätyn rangaistuksen suhteellisuus

Asian käsittely: Suomen korkein oikeus kysyy ennakkoratkaisupyyntönsä, onko unionin oikeus esteenä sellaiselle kansallisen lain soveltamiselle, jossa asetetaan unionin kansalaiselle velvollisuus rangaistuksen uhalla pitää mukanaan voimassa oleva passi tai muu matkustusasiakirja, kun hän matkustaa toiseen jäsenvaltioon ja takaisin. Pyyntönsä taustalla on tilanne, jossa Suomen kansalainen on matkustanut Suomesta Viroon ja takaisin samana päivänä huviveneellä ilman matkustusasiakirjaa, minkä johdosta hänelle on määrätty päiväsakkorangaistus. Sakon kokonaismäärä oli 92 250 euroa. KKO tiedustelee unionin tuomioistuimelta, ovatko tietyt unionin oikeuden henkilöiden vapaata liikkuvuutta koskevat säännökset esteenä edellä kuvatulle rangaistukselle. Lisäksi KKO tiedustelee, onko päiväsakkojärjestelmän mukaisesti määrättyä seuraamusta pidettävä esillä olevan kaltaisessa tilanteessa suhteellisuusperiaatteen mukaisena.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (15.6.2020), että unionin oikeus on esteenä sille, että unionin kansalainen velvoitetaan rangaistuksen uhalla pitämään matkustusasiakirjaa mukanaan maasta lähtiessä ja sinne palatessa. Oikeustila Suomessa on valtionrajarikosta koskevan tuomioistuintäytännön puuttuessa osin epäselvä. Suomi katsoi, ettei lievän valtorajarikoksen tunnusmerkistön tulisi katsoa täyttyvän silloin, kun tarvittava matkustusasiakirja on olemassa, mutta ei mukana. Lisäksi huomautuksissa kerrottiin päiväsakkojärjestelmän sisältävän takeet siitä, että määrättävä rangaistus on kussakin yksittäistapauksessa oikeasuhtainen.

7. Asia C-70/20, *Altenrhein Luftfahrt*

Ennakkoratkaisupyyntönsä kohde: Ilmakuljetuksia koskevan Montrealin yleissopimuksen 17 artikla 1 kappale – Matkustajan loukkaantuminen – Onnettomuuden määritelmä – Lentoyhtiön korvausvelvollisuus

Asian käsittely: Itävaltalainen tuomioistuin on esittänyt ennakkoratkaisukysymyksen, joka koskee Montrealin yleissopimuksen 17 artiklan mukaisen onnettomuuden käsitteen tulkintaa tilanteessa, jossa matkustaja katsoo lentokoneen kovan laskeutumisen aiheuttaneen hänelle ruumiinvamman. Tuomioistuin kysyy, onko lentokoneen kovaa, mutta kuitenkin sen normaalilla käyttöalueella tapahtuvaa laskeutumista, joka johtaa matkustajan loukkaantumiseen, pidettävä Montrealin yleissopimuksen 17 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuna onnettomuutena. Yleissopimuksen 17 artiklan 1 kohdan mukaan lentoyhtiö on vastuussa matkustajan ruumiinvammasta aiheutuneesta vahingosta sillä edellytyksellä, että kyseessä on onnettomuus, joka on tapahtunut lentokoneessa tai siihen nousemisen tai siitä poistumisen yhteydessä.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (9.7.2020), että kovaa, mutta kuitenkin lentokoneen normaalilla käyttöalueella olevaa laskeutumista, joka johtaa matkustajan loukkaantumiseen, ei tule katsoa Montrealin yleissopimuksen 17 artiklan 1 kappaleessa tarkoitetuksi onnettomuudeksi. Ollakseen mainitussa artiklassa tarkoitettu onnettomuus, tapahtuman pitää olla ulkoinen, odottamaton, epätavallinen ja vahinkoa aiheuttava. Tapahtumaa pitää arvioida objektiivisesti, jolloin ei riitä, että tapahtuma täyttäisi mainitut edellytykset vain matkustajan subjektiivisen näkemyksen mukaan.

8. Asia C-109/20, *PL Holdings*

Ennakkoratkaisupyyntönsä kohde: SEUT 267 artiklan (ennakkoratkaisupyyntöt) ja SEUT 344 artiklan (riitojen ratkaisu) tulkinta – Achmea-tuomion vaikutus – Jäsenvaltion ja investoijan välinen välityssopimus – Investoijan ja jäsenvaltion välinen riita

Asian käsittely: Ruotsalainen tuomioistuin on tehnyt unionin tuomioistuimelle ennakkoratkaisupyyntönsä, joka koskee EU-jäsenvaltion ja investoijan välisen välityssopimuksen pätevyyttä. Unionin tuomioistuin katsoi aiemmassa Achmea-tuomiossaan (C-284/16), että jäsenvaltioiden välisiin kahdenvälisiin investointisuojausopimuksiin sisältyvät välityslausekkeet ovat unionin oikeuden vastaisia. Tuomioistuin haluaa ennakkoratkaisupyyntönsä selvittää, merkitseekö tämä, että myös jäsenvaltion ja investoijan välinen välityssopimus on pätemätön.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (9.7.2020), että unionin oikeus ei ole esteenä jäsenvaltion ja investoijan väliselle välityssopimukselle. Tällainen sopimus eroaa ratkaisevalla tavalla Achmea-tuomiossa tarkoitettua, kahden jäsenvaltion välisen sopimuksen mukaisesta välityslausekkeesta. Esillä olevan kaltainen välityssopi-

mus rinnastuu kaupalliseen välimiesmenettelyyn, jonka Achmea-tuomioissa vahvistettiin olevan unionin oikeuden mukainen riidanratkaisukeino. Suomi korosti myös, että Achmea-tuomioissa ratkaisevaksi muodostuneet, luonteeltaan institutionaaliset huolenaiheet eivät ole relevantteja silloin, kun jäsenvaltio ja investoija sopivat keskenään tiettyyn oikeussuhteeseen liittyvien riitojen ratkaisemisesta. Sitä, onko investoijan ja investoinnin vastaanottaneen jäsenvaltion välillä syntynyt pätevä välityssopimus tilanteessa, on arvioitava sen jäsenvaltion lain mukaan, jossa välimiesmenettelyn paikka on.

9. Asia C-140/20, Commissioner of the Garda Síochána and others

Ennakkoratkaisupyyntöön kohde: Sähköisen viestinnän tietosuoja – Tietojen säilytysvelvollisuus viranomaista varten – Tietojen saanti ja valvonta – Sähköisen viestinnän tietosuojadirektiivi 2002/58/EY – EU:n perusoikeuskirja

Asian käsittely: Irlantilainen tuomioistuin on esittänyt unionin tuomioistuimelle ennakkoratkaisupyyntö, joka koskee ennen muuta sähköisen viestinnän tietosuojadirektiivin tulkintaa. Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin haluaa selvittää, onko unionin oikeus esteenä Irlannin viestintälain nojalla perustetulle oikeudelliselle järjestelmälle, jossa säännellään televiestintäalan metatietojen säilyttämistä Irlannin kansallisten viranomaisten ja erityisesti Irlannin poliisivoimien tarpeita varten ja näiden tietojen saantia vakavan rikollisuuden selvittämisen, tutkinnan ja syyteharkinnan yhteydessä.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (24.7.2020), että unionin oikeus ei ole esteenä kansalliselle lainsäädännölle, jossa yleisesti saatavilla olevien sähköisten viestintäpalvelujen tarjoaja veloitetaan säilyttämään näiden palvelujen loppukäyttäjien liikenne- ja paikkatiedot, kun säilyttämisvelvollisuuden olemassaolo on sähköisen viestinnän tietosuojadirektiivissä tarkoitetun tavoitteen saavuttamisen kannalta välttämätön ja säilyttämisvelvollisuudelle on asetettu rajoituksia, joiden avulla varmistetaan, että se ei ole yleinen ja erotukseton, ja tietoihin pääsy on tarkoin rajattua ja asianmukaisesti valvottua.

10. Yhdistetyt asiat C-148/20-C-150/20, Deutsche Lufthansa ym.

Ennakkoratkaisupyyntöön kohde: Matkustajatietojen (PNR) käyttö terrorismirikosten ja vakavan rikollisuuden ennalta estämistä, paljastamista ja tutkintaa sekä tällaisiin rikoksiin liittyviä syytetoimia varten – PNR-direktiivi (EU) 2016/681 – Liikenteenharjoittajien velvollisuus toimittaa tietoja matkustajista – EU:n perusoikeuskirjan 7 ja 8 artikla (yksityiselämän suoja ja henkilötietojen suoja) – PNR-järjestelmän ulottaminen koskemaan kaikkia matkustajia

Asian käsittely: Saksalainen tuomioistuin on tehnyt ennakkoratkaisupyyntö, joka koskee niin sanottua PNR-direktiiviä ja sen tiettyjen säännösten pätevyyttä. PNR-direktiivissä säädetään matkustajarekisteritietojen (PNR) käytöstä terrorismirikosten ja vakavan rikollisuuden torjumista varten. Kysymys on muun ohella siitä, onko PNR-järjestelmän ulottaminen koskemaan kaikkia matkustajia yhteensopivaa perusoikeuskirjan yksityiselämän kunnioittamista ja henkilötietojen suojaa koskevien määräysten kanssa.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (7.9.2020), että PNR-direktiivi on yhteensopiva perusoikeuskirjan kanssa siltä osin kuin direktiivillä käyttöön otettu matkustajatietojen yleistä keräämistä, siirtämistä ja käsittelyä koskeva järjestelmä ja matkustajatiedoista suoritettava järjestelmällinen ja yleinen ennakoarviointi koskevat kaikkia henkilöitä sekä siltä osin kuin PNR-järjestelmä on ulotettu kaikkiin lentoihin niiden lähtö- ja kohdemaista riippumatta. Suomi korosti PNR-direktiivin ja sillä luodun PNR-järjestelmän tavoitteen tärkeyttä ja katsoi, että järjestelmän ulottaminen kaikkiin matkustajiin on tarkoituksenmukainen keino tavoiteltuihin päämääriin nähden eikä puutu perusoikeuksiin enempää kuin on täysin välttämätöntä.

11. Yhdistetyt asiat C-152/20 ja C-218/20, SC Gruber Logistics ym.

Ennakkoratkaisupyyntöön kohde: Sopimusveloitteisiin sovellettavaa lakia koskevan asetuksen (EY) N:o 593/2008 (Rooma I) tulkinta – Työsopimukseen sovellettava laki

Asian käsittely: Romanianlainen tuomioistuin on esittänyt unionin tuomioistuimelle kaksi ennakkoratkaisupyyntöä, jotka koskevat Rooma I -asetuksen tulkintaa ja työ sopimukseen sovellettavan lain valintaa. Tuomioistuin haluaa tietää, sovelletaanko työntekijöiden työ sopimuksiin sen valtion lainsäädäntöä, jossa työntekijä on tavallisesti tehnyt työnsä, vaikka työ sopimuksessa olevan lakiviittauksen mukaan sovelletaan toisen jäsenvaltion (Romanian) lainsäädäntöä. Tuomioistuin tiedustelee erityisesti työskentelyvaltiossa sovelletun vähimmäispalkan soveltamista. Romanian lainsäädännössä veloitetaan ennakkoratkaisupyyntön mukaan sisällyttämään kaikkiin työ sopimuksiin ehto, jonka mukaan sopimukseen sovelletaan Romanian lakia.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (9.10.2020), että Rooma I -asetuksen säännöksiä tulee tulkita siten, että työntekijän tulee lakiviittauksesta huolimatta saada sellaisin säännöksiin annettu suoja, joista ei voida sopimuksin poiketa tavallisen työskentelyvaltion lain mukaan. Sitä, onko työskentelyvaltiossa sovellettavassa vähimmäispalkasta kyse tällaisesta suojasta, on arvioitava työskentelyvaltion lainsäädännön perusteella. Rooma I -asetuksen säännökset ovat esteenä sellaisille kansallisille säännöksille, joiden mukaan kaikkiin kyseisessä valtiossa tehtyihin työ sopimuksiin on sisällytettävä lauseke, jonka mukaan sopimukseen sovelletaan tuon jäsenvaltion lakia.

12. Asia C-184/20, *Vyriausioji tarnybinés etikos komisija*

Ennakkoratkaisupyyntön kohde: Sidonnaisuusilmoitus – Tietojen julkaiseminen internetissä – Yleisen tietosuoja-asetuksen (EU) 2016/679 tulkinta – EU:n perusoikeuskirja – Yksityis- ja perhe-elämän kunnioittaminen – Henkilötietojen suoja

Asian käsittely: Liettualaisen tuomioistuimen tekemä ennakkoratkaisupyyntö koskee Liettuassa julkishallinnon tehtävissä työskenteleville henkilöille säädettyä velvollisuutta ilmoittaa sidonnaisuuksistaan ja sidonnaisuusilmoituksiin liittyvien tietojen julkaisemista internetissä. Tuomioistuin pyrkii ennakkoratkaisupyyntönsä selvittämään, ovatko perusoikeuskirjan 7 ja 8 artiklan määräykset ja yleisen tietosuoja-asetuksen säännökset esteenä sidonnaisuusilmoitusten julkistamiselle sekä niiden julkaisemiselle rekisterinpitäjän verkkosivuilla.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (9.10.2020), että yleinen tietosuoja-asetus sallii sen, että julkisessa virassa ja tehtävässä toimivan henkilön henkilötietojen suoja ja yksityiselämän suoja rajoitetaan sidonnaisuusilmoituksia ja niihin sisältyvien henkilötietojen julkistamista koskevalla jäsenvaltion lainsäädännöllä. Sekä viranomaisten toiminnan julkisuutta että sidonnaisuusilmoituksia koskevalla sääntelyllä on painava yleisen edun mukainen tavoite, joka liittyy erityisesti yhteiskunnalliseen intressiin valvoa hallinnon läpinäkyvyyttä. *Suomi* katsoi, että sidonnaisuusilmoitusten tietojen julkisuutta on mahdollista toteuttaa myös yleisen tietoverkon välityksellä.

13. Asia C-214/20, *Dublin City Council*

Ennakkoratkaisupyyntön kohde: Työaikadirektiivin 2003/88/EY 2 artiklan 1 kohdan tulkinta – Työaika – Päivystysaika- tai varallaoloaika

Asian käsittely: Irlantilainen tuomioistuin on tehnyt unionin tuomioistuimelle ennakkoratkaisupyyntön, joka koskee työaikadirektiivin tulkintaa ja työajan käsitteen määrittelyä. Tuomioistuin tiedustelee muun ohella, onko työntekijän varallaoloaika työaika, kun työntekijä on varallaoloaikana itse valitsemassaan paikassa tai paikoissa ilman, että hän on millään hetkellä velvollinen varallaoloaikanaan ilmoittamaan työnantajalle sijainnistaan, mutta on vain velvollinen vastaamaan hälytykseen toivotussa viiden minuutin valmiusajassa ja enintään kymmenen minuutin valmiusajassa.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (27.10.2020), että varallaolo, jonka aikana työntekijällä on velvollisuus vastata hälytykseen kymmenen minuutin valmiusajassa, ja jonka aikana työntekijä on voinut olla itse valitsemassaan paikassa tai työskennellä toiselle työnantajalle, ei lähtökohtaisesti ole direktiivissä tarkoitettua työaika. Työajan käsitteen määrittely varallaolotilanteissa on kokonaisarviointia, jossa on otettava huomioon muun muassa kaikki ne seikat, jotka voivat vaikuttaa työntekijän mahdollisuuksiin käyttää varallaoloaikaa omiin intresseihinsä. Viime kädessä kokonaisarvioinnin suorittaminen on kansallisen tuomioistuimen tehtävä.

14. Yhdistetyt asiat C-215/20 ja C-222/20, *Bundesrepublik Deutschland ym.*

Ennakkoratkaisupyynnön kohde: Matkustajatietojen (PNR) käyttö terrorismirikosten ja vakavan rikollisuuden ennalta estämistä, paljastamista ja tutkintaa sekä tällaisiin rikoksiin liittyviä syytetoimia varten – PNR-direktiivi (EU) 2016/681 – EU:n perusoikeuskirjan 7 artikla (yksityiselämän suoja) 8 artikla (henkilötietojen suoja) ja 47 artikla (oikeus tehokkaihin oikeussuojakeinoihin ja puolueettomaan tuomioistuimeen) – Henkilön tunnistamisen mahdollistavien tiedonosien erottaminen – Matkustajia koskevien tietojen luovuttaminen kokonaisuudessaan – PNR-tietojen siirtäminen kolmansiin maihin

Asian käsittely: Saksalainen tuomioistuin on tehnyt ennakkoratkaisupyynnön, joka koskee erityisesti niin sanottua PNR-direktiiviä. PNR-direktiivissä säädetään matkustajarekisteritietojen (PNR) käytöstä terrorismirikosten ja vakavan rikollisuuden torjumista varten. Suurimmaksi osaksi kysymys on PNR-direktiivin tiettyjen säännösten pätevyydestä ottaen huomioon tietyt perusoikeuskirjan määräykset ja erityisesti yksityisyyden suoja ja henkilötietojen suoja.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (21.10.2020), että tietojen siirtämisen kolmansiin maihin on täytettävä rikosasioiden tietosuojadirektiivin edellytykset. Lisäksi Suomi kommentoi huomautuksissaan kansallisen tuomioistuimen virheellistä käsitystä matkustajatietojen kahdenkertaisesta toimittamisesta, termin ”pseudonymisointi” tulkintaa sekä sitä, miten rekisteröidyn oikeussuojaa ja hänen käytettävissään olevia oikeussuojakeinoja säännellään unionin oikeudessa.

15. Yhdistetyt asiat C-221/20 ja C-223/20, *A ym.*

Ennakkoratkaisupyynnön kohde: Valmisteverotus – Alkoholijuomaverotus – Pienpanimoalennus – Yhteisverotus – Alkoholiveron rakennedirektiivi 92/83/ETY – Direktiivin 4 artiklan 2 kohdan välitön oikeusvaikutus

Asian käsittely: Suomen korkein hallinto-oikeus on esittänyt unionin tuomioistuimelle kaksi ennakkoratkaisupyyntöä, jotka koskevat alkoholiveron rakennedirektiivin tulkintaa. Asioissa on kysymys siitä, onko kahdella panimolla oikeus pienpanimoille säädettyyn alennettuun alkoholiveron määrään, vaikka niiden välillä katsottaisiin olevan oikeudellinen ja taloudellinen yhteys. KHO tiedustelee ensinnä, onko rakennedirektiivin 4 artiklaa tulkittava siten, että jäsenvaltion, joka soveltaa kyseisen säännöksen mukaisesti pienten riippumattomien panimoiden valmistamaan olueen alennettuja valmisteverojen määriä, tulee soveltaa myös direktiivin 4 artiklan 2 kohdan toiseen virkkeeseen sisältyvää niin sanottua pienpanimoiden yhteisverotusta koskevaa säännöstä, vai onko viimeksi mainitun säännöksen soveltaminen jätetty kyseisen jäsenvaltion harkintavaltaan. Toiseksi KHO tiedustelee, onko rakennedirektiivin 4 artiklan 2 kohdan toisella virkkeellä välitön oikeusvaikutus.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (23.10.2020), että rakennedirektiivin 4 artiklan 2 kohdan toiseen virkkeeseen sisältyvän pienpanimoiden yhteisverotusta koskevan säännöksen soveltaminen on niiden jäsenvaltioiden harkinnassa, jotka soveltavat pienten riippumattomien panimoiden valmistamaan olueen alennettuja valmisteverojen määriä. Suomi katsoi, ettei kyseisellä säännöksellä ole välitöntä oikeusvaikutusta.

16. Asia C-245/20, *Autoriteit Persoonsgegevens*

Ennakkoratkaisupyynnön kohde: EU:n yleisen tietosuoja-asetuksen N:o 2016/679 55 artiklan 3 kohta – Oikeudenkäyntiasiakirjojen julkisuus – Tuomioistuimen lainkäyttötehtävän käsite – Kansallisen valvontaviranomaisen toimivallan laajuus

Asian käsittely: Hollantilainen tuomioistuin on tehnyt unionin tuomioistuimelle ennakkoratkaisupyynnön, joka liittyy oikeudenkäyntiasiakirjojen antamiseen toimittajien nähtäväksi. Asiassa tulkitaan EU:n yleisen tietosuoja-asetuksen 55 artiklan 3 kohtaa, jonka mukaan asetuksen mukaisilla valvontaviranomaisilla ei ole toimivaltaa valvoa käsittelytoimia, joita tuomioistuimet suorittavat lainkäyttötehtäviensä yhteydessä.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (22.10.2020), että oikeudenkäyntiasiakirjojen antaminen toimittajien käyttöön suullisen käsittelyn yhteydessä on asetuksessa tarkoitettu ”tuomioistuimen lainkäyttötehtävänsä yhteydessä suorittama käsittelytoimi”, ja jää siten tietosuoja-asetuksen mukaisen valvontaviranomaisen toimivallan ulkopuolelle. Oikeudenkäynnin julkisuutta koskevat ratkaisut liittyvät useiden perus- ja ihmisoikeuksien toteuttamiseen yhtä aikaa, mikä on vaativaa, tuomioistuimen lainkäyttötoiminnan ytimeen kuuluvaa toimintaa. Suomi korosti myös kysymyksen yhteyttä tuomioistuinten riippumattomuuden suojaamiseen.

17. Asia C-274/20, Prefettura di Massa Carrara

Ennakkoratkaisupyyntöön kohde: Toisessa jäsenvaltiossa rekisteröidyn auton käyttö – Rajoitukset – Unionin oikeuden mukaisuus – SEUT 21 artikla (unionin kansalaisen liikkumisvapaus) – SEUT 45, 49-55 ja 56-62 artiklat (työntekijöiden vapaa liikkuvuus, sijoittautumisoikeus, palveluiden tarjoamisen vapaus)

Asian käsittely: Italialainen tuomioistuin on tehnyt unionin tuomioistuimelle ennakkoratkaisupyyntö, joka koskee Italian lainsäädäntöä, jonka mukaan Italiassa asuvat henkilöt eivät pääsääntöisesti saa käyttää maassa toisessa jäsenvaltiossa rekisteröityä ajoneuvoa. Tuomioistuin pyrkii esittämällä ennakkoratkaisukysymyksillä selvittämään, onko Italian lainsäädäntö unionin oikeuden mukainen.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (23.11.2020), ettei ennakkoratkaisupyyntöissä olevasta tosiseikaston kuvauksesta ilmene, että asiassa olisi kysymys työntekijän liikkumisesta, sijoittautumisesta tai palvelujen tarjonnasta eikä näitä perusvapauksia koskevia perussopimusten määräyksiä voida asiassa soveltaa. Suomi katsoi, ettei ole estettä sille, että asiaa arvioidaan unionin kansalaisen liikkumisvapautta koskevan SEUT 21 artiklan perusteella. Kyseisen artiklan määräyksiä tulee tulkita siten, että ne eivät ole esteenä jäsenvaltion lainsäädännölle, jonka mukaan maassa asuva henkilö ei saa käyttää ulkomailla rekisteröityä ajoneuvoa siltä osin kuin on kyse ajoneuvoista, joita on tarkoitus käyttää vakinaisesti pääasiassa jäsenvaltion alueella tai joita tosiasiaa käytetään vakinaisesti pääasiassa siellä. Siltä osin kuin on kyse ajoneuvoista, joita ei käytetä jäsenvaltiossa tällä tavoin, lainsäädäntö on yhteensopiva SEUT 21 artiklan kanssa, jos se voidaan oikeuttaa jonkin yleistä etua koskevan pakottavan syyn perusteella, ja se on suhteellisuusperiaatteen mukainen.

18. Asia C-290/20, Latvijas Gāze

Ennakkoratkaisupyyntöön kohde: Maakaasumarkkinat – Siirtoverkonhaltijan eriyttäminen – Tosiasiallinen eriyttäminen – Maakaasumarkkinadirektiivin 2009/73/EY IV luvun soveltaminen

Asian käsittely: Latvialainen tuomioistuin on tehnyt unionin tuomioistuimelle ennakkoratkaisupyyntö, joka koskee Latvian maakaasuverkkoon liittämistä koskevaa kansallista lainsäädäntöä, jonka mukaan siirtoverkonhaltijan tulee liittää jokainen maakaasunkäyttäjä suoraan maakaasun siirtoverkkoon. Tuomioistuin pyrkii kysymyksillään selvittämään, onko Latvian lainsäädäntö maakaasumarkkinadirektiivin, ja erityisesti sen 23 artiklan, mukaista. Direktiivin 23 artiklassa säädetään siirtoverkkoon liittämisestä ja se kuuluu direktiivin IV lukuun, jossa annetaan riippumatonta siirtoverkonhaltijaa koskevat säännökset.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (25.11.2020), että ennakkoratkaisupyyntöissä kuvattu Latvian siirtoverkonhaltija ei vaikuta olevan direktiivin tarkoittama riippumaton siirtoverkonhaltija, eikä Latvian siirtoverkonhaltijaa koskevaan järjestelmään siten sovelleta maakaasumarkkinadirektiivin IV luvun säännöksiä, joihin direktiivin 23 artikla sisältyy.

19. Asia C-342/20, Veronsaajien oikeudenvallontayksikkö

Ennakkoratkaisupyyntöön kohde: SEUT 63 ja 65 artikla (pääomien vapaa liikkuvuus) – SEUT 49 artikla (sijoittautumisvapaus) – Ulkomainen yhtiömuotoinen sijoitusrahasto – Rinnastaminen tuloverosta vapaaseen suomalaiseseen erikoissijoitusrahastoon – Suomessa sijaitsevasta kiinteistöstä saadun tulon verottaminen

Asian käsittely: Helsingin hallinto-oikeus on esittänyt unionin tuomioistuimelle ennakkoratkaisupyyntö, joka koskee ulkomaisen, yhtiömuotoisen rahaston Suomessa sijaitsevasta kiinteistöomaisuudesta saaman tulon verokohtelua. Hallinto-oikeus tiedustelee, ovatko sijoittautumisvapautta ja pääomien vapaata liikkuvuutta

koskevat perussopimuksen määräykset esteenä kansalliselle lainsäädännölle, jonka mukaan ainoastaan sopimusperusteiset ulkomaiset avoimet sijoitusrahastot voivat rinnastua tulon perusteella suoritettavasta verosta vapautettuun suomalaiseen sijoitusrahastoon.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (1.12.2020), etteivät hallinto-oikeuden tarkoittamat perussopimuksen määräykset ole esteenä sellaiselle kansalliselle lainsäädännölle, jonka mukaan ainoastaan sopimusperusteiset ulkomaiset avoimet sijoitusrahastot voivat rinnastua tulon perusteella suoritettavasta verosta vapautettuun kotimaiseen sijoitusrahastoon. Suomi perusteli näkemystään sillä, että kotimaiset verosta vapautetut sijoitusrahastot ovat kansallisesta lainsäädännöstä johtuen aina väistämättä sopimusperusteisia eikä tarkoituksena ole ollut myöntää verovapautta esimerkiksi yhtiömuotoisille sijoitusrahastoille, joihin sovelletaan yhtiöiden tavanomaista verokohtelua.

2.2 SUOMEA VASTAAN NOSTETUT KANTEET

Tämä jakso koskee SEUT 258 artiklaan perustuvia jäsenyysvelvoitteiden laiminlyöntiä koskevia rikkomuskanteita, jotka komissio on nostanut Suomea vastaan.

Euroopan komissio voi **SEUT 258 artiklan** perusteella nostaa jäsenvaltiota vastaan jäsenyysvelvoitteiden laiminlyöntiä koskevan **rikkomuskanteen** unionin tuomioistuimessa, jos se katsoo, että jäsenvaltio on jättänyt täyttämättä sille unionin oikeuden mukaan kuuluvan velvollisuuden. Kanteen nostamista edeltävät aina komission jäsenvaltiolle antamat virallinen huomautus ja perusteltu lausunto.

2.2.1 Tuomiot ja määräykset

1. *Asia C-217/19, komissio vastaan Suomi*

Kanteen kohde: Lintudirektiivi 2009/147/EY – Haahkakoiraiden kevätmetsästys Ahvenmaan maakunnassa

Asian käsittely: Komissio katsoi kanteessaan, että myöntämällä toistuvasti lupia haahkakoiraiden kevätmetsästyksen Ahvenanmaan maakunnassa vuodesta 2011 Suomi on jättänyt täyttämättä lintudirektiivin mukaiset velvollisuutensa. Valtioneuvoston ja Ahvenanmaan maakunnan hallituksen välillä sovittiin, että maakunta puolustaa itsenäisesti kyseistä järjestelmää EU-tuomioistuimessa sekä käyttää haluamaansa oikeudenkäyntiasiamiestä. Ulkoministeri Timo Soini valtuutti 26.3.2019 asianajaja Michael Bouckaertin (asianajotoimisto Stibbe, Bryssel) maakunnan hallituksen nimeämänä asiamiehenä edustamaan Suomen hallitusta tässä asiassa.

Suomi kiisti vastineessaan (23.5.2019) komission väitteet. Vastineessa kiistettiin komission väite siitä, ettei haahkakoiraita voida metsästyä kestäväällä tavalla. Kannan vähentymisestä huolimatta metsästys on edelleen mahdollista sallia rajoitetusti, mitä tieteelliset tosiseikat tukevat. Vastineessa kiistettiin myös komission väite, jonka mukaan lintujen ”pieni määrä” on määritetty virheellisesti sekä tuotiin esiin tosiseikat, joihin Ahvenanmaan laskentamalli ”pienestä määrästä” perustuu.

Tuomio: *Unionin tuomioistuin* katsoi 23.4.2020 antamassaan tuomiossa, että Suomi on rikkonut lintudirektiivin mukaiset velvollisuutensa myöntämällä toistuvasti lupia haahkakoiraiden kevätmetsästyksen Ahvenanmaalla.

2.3 VÄLIINTULOT

Tässä jaksossa esitellään ne unionin tuomioistuimessa ja unionin yleisessä tuomioistuimessa nostetut kanteet, joissa Suomi on väliintulijana asettunut tukemaan toista asian osapuolista. Jaksossa 2.3.1 käsitellään ne asiat, joissa on kertomuskautena annettu tuomio tai määräys, jaksossa 2.3.2 ne asiat, joissa on annettu julkisasiamiehen ratkaisuehdotus ja jaksossa 2.3.3 ne asiat, joissa Suomi on tehnyt kirjallisia tai suullisia huomautuksia.

Jäsenvaltio voi aina tehdä **väliintulon** unionin tuomioistuimessa tai unionin yleisessä tuomioistuimessa vireillä olevassa kanneasiassa. Jäsenvaltio voi tehdä väliintulon esimerkiksi komission toista jäsenvaltiota vastaan käynnistämässä SEUT 258 artiklan mukaisessa kanneasiassa tai jäsenvaltion tai yksityisen tahon komissiota vastaan nostamassa SEUT 263 artiklan mukaisessa kumoamiskanteessa. Myös valitusasioissa on mahdollista tehdä väliintulo. Jäsenvaltion tulee väliintulollaan aina tukea jotakin asian osapuolista.

2.3.1 Tuomiot ja määräykset

1. Yhdistetyt asiat C-262/18 P ja C-271/18 P, Euroopan komissio vastaan Dôvera zdravotná poisťovňa ja Slovakia vastaan Dôvera zdravotná poisťovňa

Kanteen kohde: Unionin yleisen tuomioistuimen asiassa T-216/15 antama tuomio – Valtiontuki – Slovakian pakollinen sairausvakuutusjärjestelmä – Solidaarisuuteen perustuva terveydenhoitojärjestelmä – Taloudellisen toiminnan käsite – SEUT 107 artiklan 1 kohta (valtiontukien kieltö)

Asian käsittely: Komissio ja Slovakian tasavalta valittivat unionin yleisen tuomioistuimen tuomiosta, jolla kumottiin komission tekemä, Slovakian pakollista sairausvakuutusjärjestelmää koskeva valtiontukipäätös. Komissiolle oli kanneltu rahoituksesta, jota Slovakia oli myöntänyt omistamilleen sairausvakuutusyhtiöille. Komissio katsoi päätöksessään, että pakollisten sairausvakuutusten tarjoamisessa ei ollut kyse taloudellisesta toiminnasta, minkä vuoksi sen rahoittamista ei pidetty unionin perussopimuksessa tarkoitettuna valtiontukena. Unionin yleinen tuomioistuin katsoi kuitenkin, että toiminta on kiistämättömistä solidaarisista piirteistään huolimatta luonteeltaan taloudellista. Taloudelliseen toimintaan viittaa yleisen tuomioistuimen mukaan ensinnäkin yritysten mahdollisuus rajattuun voitonjakoon sekä taloudellisen hyödyn tavoitteluun. Lisäksi tuomioistuin katsoi, että valinnanvapauden myötä yritykset voivat kilpailla erottumalla muista palveluntarjoajista.

Suomi tuki väliintulokirjelmässään (22.10.2018) komissiota ja Slovakian tasavaltaa. Suomi katsoi, että yleisen tuomioistuimen tuomio on perusteltu puutteellisesti, koska siitä ei ilmene, onko toiminnan taloudellisuuden kriteerinä käytetty pelkästään yrityksillä olevaa mahdollisuutta voiton tavoitteluun ja palvelujen laadulla kilpailemiseen vai onko ratkaisussa arvioitu taloudellisten piirteiden hallitsevuutta suhteessa järjestelmän solidaarisuuteen. Lisäksi Suomi kritisoi sitä, että unionin yleinen tuomioistuin katsoi, että kilpailu yhtiöiden välillä olisi ”intensiivistä ja monitahoista”, perustelematta väitettä tarkemmin. Komission päätöksessä esitettyjen asian tosiseikkojen perusteella kilpailu vaikuttaisi päinvastoin olevan hyvinkin rajattua.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: *Julkisasiamies Pikamäe* antoi ratkaisuehdotuksensa 19.12.2019.

Tuomio: *Unionin tuomioistuin* kumosi 11.6.2020 antamallaan tuomiolla yleisen tuomioistuimen tuomion ja ratkaisi asian lopullisesti. Unionin tuomioistuin katsoi, että Slovakian sairausvakuutusjärjestelmällä on sosiaalinen päämäärä ja että se toteuttaa yhteisvastuuperiaatetta valtion valvonnassa. Vakuutuslaitosten mahdollisuus kilpailla ei muuta järjestelmän luonnetta toiseksi, sillä kilpailumahdollisuus ei koske pakollisia lakisääteisiä vakuutuksia tai vakuutusmaksujen määrää. Kilpailumahdollisuus on siten toissijainen järjestelmän sosiaalisiin, yhteisvastuullisiin ja lainsäädännöllisiin tekijöihin nähden ja sillä pyritään kannustamaan toimijoita harjoitta-

maan toimintaansa hyvän hallinnon periaatteiden mukaisesti ja mahdollisimman kustannustehokkaasti. Lisäksi vakuutuslaitosten mahdollisuus tavoitella voittoa on vahvasti rajattua. Näillä perusteilla unionin tuomioistuin katsoi, että Slovakian valtion omistamat sairausvakuutuslaitokset eivät harjoita taloudellista toimintaa, minkä vuoksi ne eivät ole yrityksiä valtioneuvosto-oikeudellisessa mielessä. EU:n valtioneuvostokäytäntöä ei siten sovelleta Slovakian sairausvakuutusjärjestelmään sen nykyisessä muodossa.

2. Asiat C-597/18 P, Neuvosto vastaan Chrysostomides ym., ja C-598/18 P, Neuvosto vastaan Bourdouvali ym. (yhdistetty seuraavassa kohdassa 3. käsiteltävien asioiden C-603/18 P ja C-604/18 P kanssa)

Valituksen kohde: Unionin yleisen tuomioistuimen asioissa T-680/13 ja T-786/14 antamat tuomiot – Neuvoston päätös Kyprokselle osoitetuista erityistoimista rahoitusvakauden ja kestävän kasvun palauttamiseksi 2013/236/EU – Kyproksen pankkisektorin uudelleenjärjestely – Tallettajien ja osakkeenomistajien kärsimät tappiot – Euroopan unionin vahingonkorvausvastuu – Euroryhmä

Asian käsittely: Unionin yleinen tuomioistuin hylkäsi 13.7.2018 antamallaan tuomioilla Chrysostomidesin, Bourdouvalin ym. vahingonkorvausvaatimukset, jotka oli nostettu neuvostoa, komissiota, Euroopan keskuspankkia, euroryhmää ja Euroopan unionia vastaan. Kantajat vaativat vahingonkorvausta sillä perusteella, että kyseiset elimet olisivat vastuussa kantajien kärsimistä taloudellisista tappioista, jotka aiheutuivat Kyproksen pankkisektorin uudelleenjärjestelystä vuonna 2013. Vaikka kanteet hylättiin, neuvosto teki tuomioista valituksen siltä osin kuin yleinen tuomioistuin otti kanteet tutkittavakseen euroryhmän osalta. Tältä osin kyse oli pääasiallisesti siitä, voidaanko euroryhmää pitää unionin vahingonkorvausvastuuta koskevassa SEUT 340 artiklassa tarkoitettuna unionin toimielimenä.

Suomi tuki väliintulokirjelmissään (1.4.2019) neuvostoa ja vaati valitusten hyväksymistä. Suomi katsoi, ettei euroryhmä ole perussopimuksilla perustettu toimielin, elin, laitos tai virasto, jonka toimet voisivat perustaa SEUT 340 artiklassa tarkoitettuna unionin sopimuksen ulkopuolisen vahingonkorvausvastuun. Vaikka euroryhmän asema tunnustetaan perussopimuksissa, siinä on kysymys niiden jäsenvaltioiden ministereiden välisestä kokouksesta, joiden rahayksikkö on euro. Euroryhmän toimissa on siten kysymys näiden jäsenvaltioiden hallitusten edustajien toteuttamista toimista.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: Julkisasiamies *Pitruzzella* antoi ratkaisuehdotuksensa 28.5.2020.

Tuomio: Unionin tuomioistuin hyväksyi neuvoston valitukset 16.12.2020 antamallaan tuomiolla ja kumosi yleisen tuomioistuimen tuomion siltä osin kuin siinä oli katsottu, että vahingonkorvauskanne voidaan nostaa euroryhmää vastaan. Unionin tuomioistuin katsoi, että euroryhmä ei ole ”perussopimuksilla perustettu unionin elin”. Vaikka euroryhmä mainitaan SEUT 137 artiklassa ja perussopimukseen liitettyssä pöytäkirjassa N:o 14, sen luonne on kuitenkin puhtaasti hallitustenvälinen eikä sitä vastaan voida nostaa vahingonkorvauskannetta Euroopan unionin tuomioistuimessa.

3. Asiat C-603/18 P, K. Chrysostomides & Co. ym. vastaan neuvosto, ja C-604/18 P, Bourdouvali ym. vastaan neuvosto (yhdistetty edellisessä kohdassa 2. käsiteltävien asioiden C-597/18 P ja C-598/18 P kanssa)

Valituksen kohde: Unionin yleisen tuomioistuimen asioissa T-680/13 ja T-786/14 antamat tuomiot – Neuvoston päätös Kyprokselle osoitetuista erityistoimista rahoitusvakauden ja kestävän kasvun palauttamiseksi 2013/236/EU – Kyproksen pankkisektorin uudelleenjärjestely – Tallettajien ja osakkeenomistajien kärsimät tappiot – Euroopan unionin vahingonkorvausvastuu – Euroryhmä

Asian käsittely: Unionin yleinen tuomioistuin hylkäsi 13.7.2018 antamallaan tuomioilla Chrysostomidesin, Bourdouvalin ym. vahingonkorvausvaatimukset, jotka oli nostettu neuvostoa, komissiota, Euroopan keskuspankkia, euroryhmää ja Euroopan unionia vastaan. Kantajat vaativat vahingonkorvausta sillä perusteella, että kyseiset elimet olisivat vastuussa kantajien kärsimistä taloudellisista tappioista, jotka aiheutuivat Kyproksen pankkisektorin uudelleenjärjestelystä vuonna 2013. Chrysostomides ym. valittivat tuomioista unionin tuomioistuimeen.

Suomi tuki väliintulokirjelmässään (1.4.2019) neuvostoa ja vaati valitusten hylkäämistä. Suomi katsoi, että neuvoston roolina ei ollut päättää toimenpiteiden sisällöstä, vaan niistä neuvoteltiin yhteisymmärrysasiakirjassa, jonka sisällön Kypros on itse hyväksynyt. Neuvoston päätöksen tarkoituksena oli todentaa yhteisymmärrysasiakirjassa sovittujen linjausten koherenssi unionin talouspolitiikan koordinaation kanssa. Sovittujen toimenpiteiden hallinnoinnissa neuvostolla ei ollut tosiasiallista roolia. Valittajille aiheutunut taloudellinen vahinko olisi aiheutunut joka tapauksessa ja täysin riippumatta neuvoston päätöksen tekemisestä.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: Julkisasiamies *Pitruzzella* antoi ratkaisuehdotuksensa 28.5.2020.

Tuomio: *Unionin tuomioistuin* hylkäsi valitukset 16.12.2020 antamallaan tuomiolla.

4. Asia C-475/19 P, Saksa vastaan Euroopan komissio

Valituksen kohde: Unionin yleisen tuomioistuimen antama tuomio asiassa T-229/17, *Saksa v. komissio* – Komission päätös harmonisoitujen tuotestandardien EN 14342:2013 ja EN 14904:2006 julkaisemisesta – Epätäydelliset tuotestandardit – Jäsenvaltioiden oikeus säätää siitä, mistä standardissa ei mainita – Rakennustuoteasetus (EU) N:o 305/2011

Asian käsittely: Unionin yleinen tuomioistuin hylkäsi 10.4.2019 antamallaan tuomiolla kanteen, jonka Saksa oli nostanut komissiota vastaan. Kanteellaan Saksa vaati kumoamaan komission tekemät päätökset, jotka koskivat kahden harmonisoidun tuotestandardin julkaisemisesta EU:n virallisessa lehdessä sekä eräiden EU:n rakennustuoteasetuksen täytäntöönpanoon liittyvien komission tiedonantojen osittaista kumoamista. Saksa valitti tuomiosta unionin tuomioistuimeen ja vaati unionin tuomioistuinta kumoamaan valituksenalaisen tuomion, kumoamaan riidanalaiset komission päätökset sekä kumoamaan komission tiedonannot, jotka liittyvät rakennustuoteasetuksen täytäntöönpanoon siltä osin kuin tiedonannoissa viitataan yhdenmukaistettuihin standardeihin EN 14342:2013 ja EN 14904:2006 ja toissijaisesti palauttamaan asian yleiseen tuomioistuimeen.

Koska *Suomi* esiintyi asiassa väliintulijana unionin yleisessä tuomioistuimessa, Suomella oli oikeus antaa asiassa vastine. Suomi yhtyi vastineessaan (2.9.2019) ja vastauksessaan (14.1.2020) kaikkiin Saksan esittämiin vaatimuksiin ja perusteluihin sekä vaati valituksenalaisen tuomion ja riidanalaisten komission päätösten kumoamista. Suomi katsoi, ettei yleinen tuomioistuin huomionnut, että komissio ei ole täyttänyt kaikkia velvollisuuksiaan. Komissio on velvollinen tarkistamaan, mahdollistaako yhdenmukaistettu standardi rakennuskohteen perusvaatimusten täyttämisen kaikilta niiltä osin, joilta standardin pohjana olevassa mandaatissa on edellytetty. Jos standardi todetaan joltain osin aukolliseksi, komissio on velvollinen tunnustamaan (mikäli se kuitenkin julkaisee standardin viitetiedot), että siltä osin kuin standardi ei kata mandaatissa edellytetyjen perusvaatimusten arviointikriteerejä, jäsenvaltioilla säilyy mahdollisuus asettaa kansallisia vaatimuksia kyseisten perusominaisuuksien osalta.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: Asia ratkaistiin ilman julkisasiamiehen ratkaisuehdotusta.

Tuomio: *Unionin tuomioistuin* hylkäsi valituksen 17.12.2020 antamallaan tuomiolla. Unionin tuomioistuin katsoi, että jäsenvaltioiden mahdollisuus ottaa käyttöön kansallisia arviointimenetelmiä aloilla, joita yhdenmukaistettu standardi ei kata, olisi omiaan rajoittamaan rakennustuotteiden vapaata liikkuvuutta. Tuomioistuimen mukaan vaarana on, että rakennustuotteiden valmistajat voisivat joutua kohtaamaan toisistaan eriäviä kansallisia menettelyjä ja kriteerejä siihen pisteeseen asti, että niiden tuotteiden tosiasiallinen pääsy markkinoille saataisi vaikeutua. Jos yhdenmukaistettu standardi ei kata rakennustuotetta tai ei kata sitä kokonaisuudessaan, jolloin sen perusominaisuuksia vastaavaa suoritustasoa ei voida täysin arvioida olemassa olevan yhdenmukaistetun standardin mukaisesti, valmistajan on tarpeen vaatiessa esitettävä rakennustuoteasetuksen 19 artiklan mukaisesti eurooppalaista teknistä arviointia koskeva pyyntö.

2.3.2 Julkisasiamiehen ratkaisuehdotukset

1. *Asia C-761/18 P, Leino-Sandberg v. parlamentti*

Valituksen kohde: Unionin yleisen tuomioistuimen määräys asiassa T-421/17, *Leino-Sandberg v. parlamentti* – Asiakirjajulkisuus – Avoimuusasetus (EY) N:o 1049/2001 – Asiakirjan julkaiseminen kanteen nostamisen jälkeen – Oikeussuojan tarpeen säilyminen

Asian käsittely: Leino-Sandberg on tehnyt valituksen unionin yleisen tuomioistuimen antamasta määräyksestä asiassa T-421/17, *Leino-Sandberg v. parlamentti*. Asiassa oli kyse Euroopan parlamentin tekemän päätöksen julkisuudesta. Unionin yleisen tuomioistuimen määräyksen mukaan asiassa ei enää ollut aihetta lausunnon antamiseen, kun henkilö, jolle parlamentin päätös oli osoitettu, oli tuonut päätöksen julkisuuteen. Leino-Sandberg vaatii unionin tuomioistuinta kumoamaan määräyksen ja palauttamaan asian unionin yleisen tuomioistuimen käsiteltäväksi.

Suomi tuki väliintulokirjelmässään (27.6.2019) Leino-Sandbergin vaatimusta määräyksen kumoamisesta ja asian palauttamista unionin yleisen tuomioistuimen käsiteltäväksi. *Suomi* katsoi, että asiakirjan lataaminen verkkoon kolmannen henkilön toimesta ei vastaa sitä, että toimielin luovuttaa asiakirjan yleisön tutustuttavaksi avoimuusasetuksen mukaisen pyynnön perusteella ja lisäksi valittajalla on säilynyt joka tapauksessa asiassa intressi saada tuomioistuimen ratkaisu.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: Julkisasiamies *Bobek* katsoi 16.7.2020 antamassaan ratkaisuehdotuksessa, että unionin tuomioistuimen tulisi kumota riidanalainen määräys ja palauttaa asia unionin yleisen tuomioistuimen käsiteltäväksi.

2. *Asia C-389/19 P, Euroopan komissio vastaan Ruotsi*

Valituksen kohde: Unionin yleisen tuomioistuimen antama tuomio asiassa T-837/16, *Ruotsi vastaan komissio* – REACH-asetus (EY) N:o 1907/2006 – Komission päätöksen kumoaminen – Lupa lyijykromaattien käyttöön – Eri-tyistä huolta aiheuttavat aineet – Korvattavuus

Asian käsittely: Komissio on tehnyt valituksen unionin yleisen tuomioistuimen tuomiosta asiassa T-837/16, *Ruotsi vastaan komissio*, jolla yleinen tuomioistuin hyväksyi Ruotsin nostaman kanteen ja kumosi komission tekemän täytäntöönpanopäätöksen. Kumotussa päätöksessä komissio oli myöntänyt luvan lyijysulfaattikromaat- tin, keltainen, ja lyijykromaattimolybdaattisulfaatin, punainen, useille käyttötarkoituksille. Komissio katsoo valituksessaan, että hakija on osoittanut, että lyijykromaateille ei ole taloudellisesti ja teknisesti korvaavia vaihtoehtoja, ja että komissio on riidanalaisessa päätöksessään rajoittanut käyttöluvan vain välttämättömiin tarkoituksiin. Lisäksi yleinen tuomioistuin arvioi väärin komissiolle kuuluvaa harkintavaltaa.

Koska *Suomi* esiintyi asiassa väliintulijana unionin yleisessä tuomioistuimessa, Suomella oli oikeus antaa asiassa vastine. *Suomi* vaati vastineessaan (6.8.2019) valituksen hylkäämistä perusteettomana. *Suomi* katsoi, että riidanalaisessa päätöksessä myönnettiin lupia sellaisiin käyttötarkoituksiin, joiden osalta voitiin selvästi käyttää korvaavia vaihtoehtoja, vaikka värin intensiteetti ei olisikaan täysin sama kuin lyijykromaatteja sisältävillä malleilla. Komission olisi tullut sen vuoksi näytön puuttuessa jättää lupa myöntämättä eikä jättää käyttötarkoitusten välttämättömyyden arviointia aineen loppukäyttäjien harkinnan varaan.

Unionin tuomioistuin on 21.11.2019 antamallaan välitoimia koskevalla määräyksellä kieltänyt unionin yleisen tuomioistuimen tuomion T-837/16 täytäntöönpanon kunnes unionin tuomioistuin on antanut tuomionsa komission valituksen johdosta.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: Julkisasiamies *Tanchev* katsoi 29.10.2020 antamassaan ratkaisuehdotuksessa, että valitus tulee hylätä. Julkisasiamies kuitenkin katsoi – toisin kuin yleinen tuomioistuin – että komission päätöksen vaikutukset tulee pitää voimassa oikeusvarmuuden vuoksi siihen asti, kunnes komissio tekee asiassa uuden päätöksen.

2.3.3 Kirjallisessa tai suullisessa vaiheessa olevat asiat

1. *Asia C-743/19, Parlamentti v. neuvosto*

Valituksen kohde: Euroopan työviranomaisen perustaminen – Työviranomaisen toimipaikan sijainnista päättäminen – SEUT 341 artikla (unionin toimielinten kotipaikka) – Jäsenvaltioiden hallitusten edustajien päätös (EU) 2019/1199 Euroopan työviranomaisen toimipaikan sijainnista – Asetus (EU) 2019/1149 Euroopan työviranomaisen perustamisesta

Asian käsittely: Euroopan parlamentti on nostanut unionin tuomioistuimessa kanteen neuvostoa vastaan. Kanteessa parlamentti vaatii tuomioistuinta kumoamaan jäsenvaltioiden hallitusten edustajien SEUT 341 artiklan nojalla 13.6.2019 tekemän päätöksen Euroopan työviranomaisen toimipaikan sijainnista. Kyseisessä perussopimuksen artiklassa määrätään, että jäsenvaltioiden hallitukset vahvistavat yhteisellä sopimuksella unionin toimielinten kotipaikan. Parlamentti katsoo ensinnäkin, että SEUT 341 ei ole asianmukainen oikeusperusta erillisviraston toimipaikan määrittämiselle, vaan sijaintipaikasta olisi tullut päättää tavallisessa lainsäätämisyksityksessä. Toiseksi parlamentti katsoo, että päätös tulee kumota sillä perusteella, että sitä ei ole asianmukaisesti perusteltu.

Suomi tuki väliintulokirjelmällään (26.6.2020) neuvostoa ja katsoi, että unionin tuomioistuimen tulisi jättää kante tutkimatta. Suomi katsoi lisäksi, että jäsenvaltioiden hallitusten edustajat ovat olleet toimivaltaisia tekemään päätöksen Euroopan työviranomaisen sijaintipaikasta ja ettei päätöksessä ole laiminlyöty perusteluvelvollisuutta.

2. *Asia C-791/19, Euroopan komissio v. Puola*

Valituksen kohde: Puolan oikeusvaltiokehitys – Puolan tuomioistuinten riippumattomuus – Puolan yleisten tuomioistuinten tuomarien kurinpitomenettely – Kurinpitolautakunnan riippumattomuus ja puolueettomuus – Tuomioistuinten ennakkoratkaisupyyntöjen esittämistä koskevan oikeuden rajoittaminen – SEU 19 artikla 1 kohta toinen alakohta (tehokkaan oikeussuojan vaatimus) – SEUT 267 artikla toinen ja kolmas kohta (ennakkoratkaisumenettely)

Asian käsittely: Komissio on nostanut unionin tuomioistuimessa rikkomuskanteen Puolaa vastaan. Kanne liittyy Puolan oikeusvaltiokehitykseen ja erityisesti Puolan tuomioistuinten riippumattomuuteen ja yleisten tuomioistuinten tuomareita koskevaan kurinpitomenettelyyn. Kanteessaan komissio vaatii unionin tuomioistuinta toteamaan, että Puola ei ole noudattanut unionin tuomioistuinjärjestelmää ja tehokkaan oikeussuojan vaatimusta koskevan SEU 19 artiklan 1 kohdan 2 alakohdan ja ennakkoratkaisumenettelyä koskevan SEUT 267 artiklan toisen ja kolmannen kohdan mukaisia velvoitteitaan.

Suomi tuki väliintulokirjelmällään (19.5.2020) komissiota. Suomi yhtyi kirjelmässään sekä suullisessa puheenvuorossaan (1.12.2020) komission kanteessa esittämiin väitteisiin, joiden mukaan, ensinnäkin, Puolan tuomioistuinjärjestelmä ei varmista SEU 19 artiklan 1 kohdan toisessa alakohdassa edellytetyllä tavalla tuomareiden riippumattomuuden vaatimuksen toteutumista eikä suojaa Puolan tuomioistuinta poliittiselta valvonnalta. Toiseksi Suomi tuki komission väitettä, jonka mukaan Puola rikkoo SEU 19 artiklan 1 kohdan toisen alakohdan mukaisia velvollisuuksiaan, koska se ei ole turvannut ylimmän oikeuden kurinpitojaoston riippumattomuutta ja puolueettomuutta. Lopuksi Suomi katsoi, että Puola ei ole noudattanut ennakkoratkaisumenettelyä koskevan SEUT 267 artiklan toisen ja kolmannen kohdan mukaisia velvoitteitaan, koska tuomareihin kohdistuvalla kurinpitojärjestelmällä voidaan rajoittaa heidän oikeuttaan esittää ennakkoratkaisupyyntöjä.

Unionin tuomioistuin on 8.4.2020 antamallaan välitoimia koskevalla määräyksellä määrännyt Puolan välittömästi keskeyttämään ylimmän tuomioistuimen kurinpitojaoston toimivallasta annettujen kansallisten säännösten soveltamisen, kunnes unionin tuomioistuin on antanut tuomionsa komission kanteen johdosta.

3. *Asiat T-597/19 ja T-597/19 R Helsingin kaupunki vastaan komissio ja asiat T-603/19 ja T-603/19 R Helsingin Bussiliikenne Oy vastaan komissio*

Kanteen kohde: SEUT 107 artikla (valtioneuvosto) – Komission päätös takaisinperinnästä – Helsingin Bussiliikenne Oy – Päätöksen täytäntöönpanon lykkäämistä koskeva hakemus – Väliintulo

Asian käsittely: Helsingin kaupunki ja Helsingin Bussiliikenne Oy ovat nostaneet unionin yleisessä tuomioistuimessa komissiota vastaan kanteet, joilla ne vaativat kumoamaan komission tekemän päätöksen, jossa komissio vaatii Suomea perimään takaisin valtioneuvostoa Helsingin kaupungin Linja-autotoiminta Oy:ltä ja Helsingin Bussiliikenne Oy:ltä. Helsingin kaupunki ja Helsingin Bussiliikenne Oy tekivät myös väliitoimipyynnöt, joilla ne vaativat komission päätöksen täytäntöönpanon lykkäämistä, kunnes kanteita koskevat asiat ovat lopullisesti ratkaistu.

Suomi tuki väliitoimipyynnöitä koskevilla väliintulokirjelmässään (29.10.2019) Helsingin kaupungin ja Helsingin Bussiliikenne Oy:n vaatimuksia komission päätöksen täytäntöönpanon lykkäämisestä. *Unionin tuomioistuim* hylkäsi 13.3.2020 antamallaan väliitoimia koskevalla määräyksellä Helsingin kaupungin ja Helsingin Bussiliikenne Oy:n väliitoimipyynnöt.

Suomi tuki pääasioita koskevilla väliintulokirjelmillään (6.5.2020) kantajien esittämiä väitteitä, joiden mukaan vuoden 2002 kalustolainaa ei voida pitää SEUT 107 artiklassa kiellettynä valtioneuvostona. Lisäksi *Suomi* katsoi, että komissio on riidanalaisessa päätöksessään arvioinut virheellisesti, että Helsingin kaupungin Linja-autotoiminta Oy:n ja Helsingin Bussiliikenne Oy:n välillä on taloudellinen jatkuvuus. *Suomi* katsoi myös komission loukanneen Helsingin Bussiliikenne Oy:n oikeutta osallistua hallinnolliseen menettelyyn, koska sille ei menettelyn missään vaiheessa varattu tilaisuutta lausua asiasta.

4. *Asia C-161/20, Euroopan komissio vastaan Euroopan unionin neuvosto*

Kanteen kohde: Neuvoston päätöksen kumoaminen – Kansainväliselle merenkulkujärjestölle (IMO) tehtävän ehdotuksen toimittaminen jäsenvaltioiden ja komission puolesta – SEUT 3 artiklan 2 kohta (unionin yksinomainen toimivalta) – SEU 17 artikla 1 kohta (komission tehtävät) – YK:n yleiskokouksen päätöslauselma 65/276 Euroopan unionin osallistumisesta Yhdistyneiden kansakuntien työhön

Asian käsittely: Komission neuvostoa vastaan nostaman kumoamiskanteen kohteena on se, että neuvoston puheenjohtaja toimitti kansainväliselle merenkulkujärjestölle (IMO) jäsenvaltioiden ja komission puolesta ehdotuksen, joka koskee ohjeiden käyttöönottoa kestävien vaihtoehtoisten polttoaineiden polttoaineketjun elinkaaren alkupään kasvihuonekaasupäästöjen arvioimiseksi. Komissio katsoo kanteessaan, että ehdotus on kokonaan EU:n yksinomaisessa toimivallassa ja olisi siten tullut lähettää komission toimesta EU:n nimissä. Komissio tukeutuu kahteen kanneperusteeseen, joista ensimmäinen koskee unionin yksinomaista toimivaltaa koskevan SEUT 3 artiklan 2 kohdan ja toinen komission toimivaltuuksia koskeva SEU 17 artiklan 1 kohdan rikkomista.

Suomi tuki väliintulokirjelmässään (9.12.2020) neuvoston vaatimusta kanteen hylkäämisestä. *Suomi* korosti kirjelmässään asian laajempaa merkitystä ja siinä annettavan ratkaisun horisontaalista merkitystä siltä osin kuin on kyse EU:n ja jäsenvaltioiden välisestä toimivallanjaosta ja toimielinten toimivaltuuksista erityisesti ulkoisessa toiminnassa sekä EU:n ulkoisen edustamisen yhtenäisyydestä. SEUT 3 artiklan 2 kohdan rikkomista koskevan kanneperusteiden osalta *Suomi* katsoi, ettei komissio ei ole pystynyt osoittamaan, että unionilla olisi riidanalaisen toimen kattamalla alalla yksinomainen toimivalta. SEU 17 artiklan 1 kohdan osalta *Suomi* korosti, että komissiolla on IMO:ssa vain tarkkailijan asema, eikä EU organisaationa ole lainkaan siellä edustettuna. Näin ollen noudatettava menettely, jossa ehdotuksen teki neuvoston kiertävä puheenjohtaja EU:n jäsenvaltioiden ja komission puolesta, on pidettävä sekä oikeudellisesti että käytännön kannalta asianmukaisimpana menettelytapana. Lisäksi *Suomi* katsoi, ettei myöskään Lissabonin sopimuksen voimaantulosta tai YK:n yleiskokouksen päätöslauselmasta EU:n osallistumisesta Yhdistyneiden kansakuntien työhön vastoin komission väitettä seuraa, että noudatettu menettely oli virheellinen.

5. Asia T-388/20, Ryanair vastaan Euroopan komissio

Kanteen kohde: SEUT 263 artiklan 4 kohdan mukainen kumoamiskanne – SEUT 107 artiklan 3 kohdan b alakohdan (jäsenvaltion taloudessa olevan vakavan häiriön poistamiseen tarkoitettu valtiontuki) – COVID-19 – lentoliikenne – Valtion takaus Finnairin lainalle

Asian käsittely: Ryanair DAC on nostanut unionin yleisessä tuomioistuimessa komissiota vastaan kanteen, jolla se vaatii kumoamaan komission tekemän päätöksen, jossa komissio on jättänyt vastustamatta Suomen valtion takausta Finnairin lainalle Covid 19 -pandemian olosuhteissa.

Suomi tuki vastaajana olevaa komissiota väliintulokirjelmässään (29.10.2020) ja suullisessa käsittelyssä (4.12.2020) ja katsoi, että unionin yleisen tuomioistuimen tulisi hylätä kantajan vaatimus komission riidanalaisen päätöksen kumoamisesta. Suomi totesi olevan kiistatonta, että Suomen taloudessa on pandemian seurauksena vakava häiriö ja että Finnairin tukemisella voidaan SEUT 107 artiklan 3 kohdan b alakohdassa tarkoitettulla tavalla edesauttaa tämän häiriön poistamista. Finnairin mahdollisella konkurssilla olisi vakavia haitallisia vaikutuksia Suomen kykyyn selviytyä kriisin ylitse ja se vaikeuttaisi merkittävästi myös maan kykyä elpymiseen kriisin jälkeen. Suomi toi esiin Finnairin merkityksen muun muassa kansantalouden, huoltovarmuuden ja alueellisen saavutettavuuden kannalta. Lisäksi Suomi korosti, että komissiolla on SEUT 107 artiklan 3 kohdan b alakohdassa sovellettaessa laaja harkintavalta.

2.4 LAUSUNTOPYYNNÖT

Tässä jaksossa esitellään SEUT 218 artiklan 11 kohtaan perustuvat, unionin tuomioistuimelle esitetyt suunnitellun kansainvälisen sopimuksen unionin oikeuden mukaisuutta koskevat lausuntopyynnöt.

SEUT 218 artiklan 11 kohdan mukaan Euroopan parlamentti, neuvosto, komissio tai jäsenvaltio voi pyytää unionin tuomioistuimen **lausunnon** siitä, onko suunniteltu kansainvälinen sopimus sopusoinnussa unionin oikeuden kanssa. Jos lausunto on kielteinen, suunniteltu sopimus ei voi tulla voimaan, ellei sitä ole muutettu tai perussopimuksia tarkistettu.

2.4.1 Kirjallisessa tai suullisessa vaiheessa olevat asiat

1. Lausuntopyyntö 1/19, *Istanbulin sopimus*

Lausuntopyynnön kohde: Kansainvälistä sopimusta koskeva lausuntopyyntö – Naisiin kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan ehkäisemisestä ja torjumisesta tehty yleissopimus (Istanbulin sopimus) – EU:n liittyminen – Unionin toimivalta – Oikeudellinen perusta – Hyväksymispäätöksen jakaminen – Kaikkien jäsenvaltioiden sitoutumista sopimukseen koskeva vaatimus (ns. ”common accord”)

Asian käsittely: Euroopan parlamentti on esittänyt unionin tuomioistuimelle lausuntopyynnön, joka koskee Euroopan unionin liittymistä Istanbulin sopimukseen. Lausuntopyynnössä parlamentti pyytää unionin tuomioistuimen lausuntoa siihen, onko Istanbulin sopimuksen tekemistä unionin puolesta koskevan toimen oikeusperusta asianmukainen ja onko välttämätöntä tai mahdollista jakaa sopimuksen allekirjoittamista ja tekemistä koskevat päätökset kahteen osaan oikeusperustan valinnan perusteella. Lisäksi lausuntoa pyydetään siitä, onko Istanbulin sopimuksen tekeminen unionin puolesta sopusoinnussa perussopimusten kanssa, vaikka kaikki jäsenvaltiot eivät ole päässeet yhteiseen sopimukseen kyseiseen sopimukseen sitoutumisesta.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (20.12.2019) ja asiassa järjestetyssä suullisessa käsittelyssä (6.10.2020), että valittu oikeusperusta on asianmukainen ja että päätöksen jakaminen kahteen osaan ei ole välttämätöntä. Lisäksi Suomi katsoi, että Istanbulin sopimuksen tekeminen unionin puolesta on sopusoinnussa perussopimusten kanssa, vaikka kaikki jäsenvaltiot eivät ole päässeet yhteiseen sopimukseen kyseiseen sopimukseen sitoutumisesta. Hyväksyessään sopimuksen unionin tulisi ilmoittaa, miltä osin sopimus kuuluu sen toimivaltaan.

2.5 MUUT ASIAT

Kertomuskaudella oli vireillä kaksi kanneasiaa, jossa Suomi oli vastaajan roolissa SEUT 263 artiklan mukaisessa kumoamiskanteessa osana jäsenvaltioiden hallitusten edustajien konferenssia.

1. *Asia T-180/20, Eleanor Sharpston vastaan Euroopan unionin neuvosto ja jäsenvaltioiden hallitusten edustajien konferenssi*

Kanteen kohde: Kumoamiskanne – Yhdistyneen kuningaskunnan ero unionista – Jäsenvaltioiden hallitusten edustajien konferenssin julistus Yhdistyneen kuningaskunnan eroamisen vaikutuksista unionin tuomioistuimen julkisasiamiehiin

Asian käsittely: Eleanor Sharpston vaati kanteellaan, että unionin yleinen tuomioistuin kumoaa osittain jäsenvaltioiden hallitusten edustajien konferenssin antaman, 29.1.2020 päivätyn julistuksen Yhdistyneen kuningaskunnan Euroopan unionista eroamisen vaikutuksista Euroopan unionin tuomioistuimen julkisasiamiehiin. Julistuksen mukaan Yhdistyneen kuningaskunnan EU-tuomarien, mukaan lukien julkisasiamiehen, tehtävät päättyivät Yhdistyneen kuningaskunnan 1.2.2020 tapahtuneen EU-eron myötä. Kantaja vaati, että riidanalainen toimi on kumottava, jolloin hän voisi toimia julkisasiamiehen tehtävässä toimikautensa loppuun 6.10.2021. Vaatimuksen perusteena olivat toimivallan puuttuminen, olennaisen menettelymääräyksen rikkominen, perussopimusten ja niiden soveltamista koskevien oikeussääntöjen rikkominen ja harkintavallan väärinkäyttö.

Suomi yhdessä muiden jäsenvaltioiden kanssa valtuutti Euroopan unionin neuvoston edustamaan jäsenvaltioiden hallitusten edustajien konferenssia asiassa. Neuvoston oikeudellinen yksikkö keskittyi vastinekirjelmässään (3.8.2020) kiistämään riidanalaisen julistuksen kannekelpoisuuden.

Määräys: *Unionin yleinen tuomioistuin* ratkaisi asian 6.10.2020 antamallaan määräyksellä, jossa se katsoi, että kanne on jätettävä tutkimatta. Siltä osin kuin kanne oli nostettu neuvostoa vastaan, tuomioistuin totesi, että riidanalainen päätös ei ollut neuvoston tekemä. Siltä osin kuin kanne oli nostettu jäsenvaltioiden hallitusten edustajien konferenssia vastaan, tuomioistuin katsoi, ettei riidanalainen julistus ole SEUT 263 artiklassa tarkoitettu unionin toimielimen, elimen tai laitoksen tekemä päätös, joka voi olla kumoamiskanteen kohteena.

2. *Asia T-550/20, Eleanor Sharpston vastaan Euroopan unionin neuvosto ja jäsenvaltioiden hallitusten edustajien konferenssi*

Kanteen kohde: Kumoamiskanne – Yhdistyneen kuningaskunnan ero unionista – Jäsenvaltioiden hallitusten edustajien konferenssin päätös (EU) 2020/1251 nimittää julkisasiamies unionin tuomioistuimeen

Asian käsittely: Eleanor Sharpston vaati kanteellaan, että unionin yleinen tuomioistuin kumoaa jäsenvaltioiden hallitusten edustajien konferenssin 2.9.2020 tekemän päätöksen nimittää kolme tuomaria ja yksi julkisasiamies unionin tuomioistuimeen siltä osin kuin se koskee Athanasios Rantosin nimittämistä julkisasiamieheksi. Vaatimuksen perusteena olivat olennaisen menettelymääräyksen rikkominen, perussopimusten ja niiden soveltamista koskevien oikeussääntöjen rikkominen ja harkintavallan väärinkäyttö.

Suomi yhdessä muiden jäsenvaltioiden kanssa valtuutti Euroopan unionin neuvoston edustamaan jäsenvaltioiden hallitusten edustajien konferenssia unionin yleisessä tuomioistuimessa.

Määräys: *Unionin yleinen tuomioistuin* ratkaisi asian 6.10.2020 antamallaan määräyksellä, jossa se katsoi, että kanne on jätettävä tutkimatta. Siltä osin kuin kanne oli nostettu neuvostoa vastaan, tuomioistuin totesi, että riidanalainen päätös ei ollut neuvoston tekemä. Siltä osin kuin kanne oli nostettu jäsenvaltioiden hallitusten edustajien konferenssia vastaan, tuomioistuin katsoi, ettei riidanalainen toimi ole SEUT 263 artiklassa tarkoitettu unionin toimielimen, elimen tai laitoksen tekemä päätös, joka voi olla kumoamiskanteen kohteena.

Asiaan liittyy myös unionin yleisen tuomioistuimen asiassa T-550/20 R, *Eleanor Sharpston vastaan Euroopan unionin neuvosto ja jäsenvaltioiden hallitusten edustajien konferenssi* antama määräys, jolla riidanalaisen päätöksen täytäntöönpano määrättiin Sharpstonin pyynnöstä lykättäväksi siltä osin kuin se koskee Athanios Rantosen nimittämistä julkisasiamieheksi, sekä unionin tuomioistuimen kyseistä määräystä koskevan valituksen johdosta antama määräys T-550/20 R(P), jolla lykkäämistä koskeva määräys kumottiin.

3 RIKKOMUSMENETTELYT

Seuraavassa esitellään ne SEUT 258 artiklaan perustuvat Euroopan komission Suomea vastaan käynnistämät rikkomusmenettelyt, joissa kertomuskauden aikana on vastattu komission antamaan viralliseen huomautukseen (3.1 jakso) tai perusteltuun lausuntoon (3.2 jakso) tai joissa komission virallinen huomautus tai perusteltu lausunto on saapunut kertomuskauden aikana.

Direktiivien täytäntöönpanon viivästymiseen⁵ koskeviin rikkomusmenettelyihin liittyy SEUT 260 artiklan 3 kohdan nojalla mahdollisuus määrätä jäsenvaltio maksamaan uhkasakkoa ja/tai kiinteämääräinen hyvitys jo samassa tuomiossa, jossa rikkomus todetaan. Täytäntöönpanon viivästymistä koskevia virallisia huomautuksia käsitellään 3.1.2 jaksossa. Kertomuskaudella ei tullut vireille direktiivien täytäntöönpanon viivästymistä koskevia perusteltuja lausuntoja.

SEUT 258 artiklan mukainen virallinen huomautus on komission jäsenvaltiota vastaan käynnistämisen rikkomusmenettelyn ensimmäinen vaihe, jossa komissio yksilöi oikeusriidan kohteen. Jäsenvaltiolla on yleensä kaksi kuukautta aikaa vastata viralliseen huomautukseen. Komissio voi antaa myös täydentävän virallisen huomautuksen.

SEUT 258 artiklan mukainen perusteltu lausunto on rikkomusmenettelyn toinen vaihe. Myös perusteltuun lausuntoon vastaamisen määräaika on yleensä kaksi kuukautta. Vastaamalla perusteltuun lausuntoon komissiota tyydyttävällä tavalla jäsenvaltio voi välttää kanteen unionin tuomioistuimessa. Komissio voi antaa myös täydentävän perustellun lausunnon.

Komissio voi käynnistää **SEUT 260 artiklan 2 kohdan mukaisen rikkomusmenettelyn**, jos se katsoo, että jäsenvaltio ei ole toteuttanut unionin tuomioistuimen rikkomuskanteen johdosta antaman tuomion täytäntöön panemiseksi tarvittavia toimenpiteitä. Rikkomusmenettely alkaa virallisella huomautuksella. Tämän vaiheen jälkeen komissio voi viedä asian unionin tuomioistuimen käsiteltäväksi. Jos SEUT 260 artiklan mukainen menettely etenee kannevaiheeseen, ja unionin tuomioistuin katsoo, ettei aiempaa tuomiota ole pantu asianmukaisesti täytäntöön, unionin tuomioistuin voi määrätä jäsenvaltion maksettavaksi **kiinteämääräisen hyvityksen ja/tai uhkasakon**.

Jos jäsenvaltio on jättänyt täyttämättä velvollisuutensa ilmoittaa toimenpiteistä, joilla lainsäädäntöjärjestystä noudattaen annettu direktiivi saatetaan osaksi kansallista lainsäädäntöä, komissio voi jo SEUT 258 artiklaan perustuvassa kanteessaan vaatia jäsenvaltion velvoittamista suorittamaan edellä mainittuja taloudellisia seuraamuksia (**SEUT 260 artiklan 3 kohta**).

⁵ Täytäntöönpanon viivästymistä koskevilla rikkomusasioilla tarkoitetaan asioita, joissa on yksinomaan tai pääasiallisesti kyse siitä, että komissio väittää jäsenvaltion jättäneen täyttämättä velvollisuutensa ilmoittaa direktiivin edellyttämistä kansallisista täytäntöönpanotoimenpiteistä.

3.1 VIRALLISET HUOMAUTUKSET

3.1.1 Unionin oikeuden virheellistä tai puutteellista soveltamista koskevat viralliset huomautukset

1. **Virallinen huomautus 11.10.2019 (2019/2231); *lasten seksuaalisen hyväksikäytön ja seksuaalisen riiston sekä lapsipornografian torjumisesta ja neuvoston puitepäättöksen 2004/68/YOS korvaamisesta annetun direktiivin 2011/93/EU puutteellinen täytäntöönpano***

Komissio katsoo, ettei Suomi ole pannut asianmukaisesti täytäntöön useita direktiivin 2011/93/EU säännöksiä. *Komissio* katsoo muun muassa, ettei Suomi ole säätänyt useista direktiivin alaan kuuluvista rikoksista seuraaville vankeusrangaistuksille riittävää enimmäiskestoa.

Suomen vastauksessa (10.1.2020) kiistettiin komission väitteet ja katsottiin, että direktiivi on pantu asianmukaisesti täytäntöön. Eräiden direktiivin artikloiden täytäntöönpanon osalta Suomi ilmoitti olevansa valmis käymään komission kanssa keskustelua ja ottamaan komission esittämät näkökohdat ja kannan huomioon käynnissä olevan seksuaalirikoksia koskevan lainsäädännön kokonaisuudistuksen yhteydessä.

2. **Virallinen huomautus 28.11.2019 (2019/2290); *tietyjen julkisten ja yksityisten hankkeiden ympäristövaikutusten arvioinnista annetun direktiivin 2011/93/EU muutettuna direktiivillä 2014/52/EU puutteellinen täytäntöönpano***

Komissio katsoo, ettei Suomi ole pannut asianmukaisesti täytäntöön useita YVA-direktiivin 2011/93/EU säännöksiä Manner-Suomessa ja/tai Ahvenanmaalla. *Komissio* kiinnittää huomiota sekä YVA-laissa ja -asetuksessa että kansallista alakohtaisessa lupalainsäädännössä oleviin puutteisiin.

Suomen vastauksessa (24.3.2020) ilmoitettiin, että Manner-Suomi ja Ahvenanmaa tulevat muuttamaan lainsäädäntöään eräiden YVA-direktiivin säännösten täytäntöönpanon täsmentämiseksi. Muilta osin komission väitteet kiistettiin ja vastauksessa selostettiin, miten direktiivin velvoitteet on pantu täytäntöön Manner-Suomen ja Ahvenanmaan lainsäädännössä.

3. **Virallinen huomautus 14.5.2020 (2016/2169); *EU-jäsenvaltioiden väliset investointisopimukset***

Komissio katsoo unionin tuomioistuimen asiassa C-284/16, *Achmea*, antamaan tuomioon viitaten, että EU:n sisäiset kahdenväliset investointisopimukset ja erityisesti niiden riitojenratkaisumenettelyt ovat yhteensopimattomia EU:n perussopimusten määräysten ja erityisesti sijoittautumisvapautta, palvelujen tarjoamisen vapautta ja pääomien vapaata liikkuvuutta koskevien sääntöjen kanssa. Tämän ristiriidan seurauksena komissio katsoo, että EU:n sisäisten kahdenvälisen investointisopimusten voimassaolo on implisiittisesti päättynyt valtiosopimus-oikeutta koskevan Wienin yleissopimuksen nojalla. *Komissio* huomauttaa, että Suomella on yhä voimassa olevat kahdenväliset investointisopimukset Bulgarian, Kroatian, Liettuan, Puolan, Romanian, Slovakian, Slovenian, Tšekin, Unkarin ja Viron kanssa.

Suomen vastauksessa (11.9.2020) kerrottiin, että Suomi on sitoutunut irtisanomaan muiden jäsenvaltioiden kanssa tekemänsä investointisopimukset ja toimet tämän toteuttamiseksi ovat jo pitkällä. Osa sopimuksista on jo irtisanottu ja nekin, joiden osalta irtisanominen on vielä kesken, tullaan irtisanomaan niin pian kuin mahdollista.

4. **Virallinen huomautus 14.5.2020 (2020/2048); *tiedonsiirtopalveluja koskevista vaatimuksista yhtenäisessä eurooppalaisessa ilmatilassa annetun komission asetuksen (EY) 29/2009 virheellinen soveltaminen***

Komissio katsoo, että Suomi ei ole noudattanut komission asetuksen mukaisia velvoitteitaan, koska se ei ole tarjonnut ja tuottanut asetuksen liitteessä II määriteltyjä tiedonsiirtopalveluja kaikille asianomaisessa ilmatilassa lentäville ilma-aluksille, joilla on asetuksen mukaisesti valmiudet tiedonsiirtoyhteyksiin.

Suomen vastauksessa (10.9.2020) ilmoitettiin, että Suomessa asetuksessa tarkoitettujen tiedonsiirtopalvelujen tiedonsiirtopalvelun toteutusvastuu on valtioneuvoston nimeämällä ilmaliikennepalvelun tarjoajalla, Air Naviga-

tion Services Finland Oy, joka oli solmimassa Collins-yhtiön kanssa sopimusta sen mahdollistamiseksi, että Suomessa data link -palveluja voitaisiin tarjota niille ilmatilan käyttäjille, jotka käyttävät viestintäpalvelujen tarjoajan Collinsin järjestelmää. Vastauksessa todettiin komissiolle ilmoitettavan, kun kyseinen sopimus on allekirjoitettu.

5. Virallinen huomautus 14.5.2020 (2020/2199); kaasun toimitusvarmuuden turvaamista koskevista toimenpiteistä ja asetuksen (EU) 994/2010 kumoamisesta annetun asetuksen (EU) 2017/1938 noudattamista jättäminen

Komissio katsoo, että Suomi ei ole noudattanut kaasun toimitusvarmuusasetuksen mukaista velvollisuuttaan solmia yhteisvastuusopimus, jonka tarkoituksena on turvata erityisesti kotitalousasiakkaiden kaasunsaanti ääritilanteissa. Velvollisuus on koskenut Suomea 1.1.2020 alkaen, jolloin Suomen ja Viron maakaasuverkot yhdistävä Balticconnector -maakaasuputki otettiin käyttöön.

Suomen vastauksessa (11.9.2020) todettiin, että Suomi on käynnistänyt valmistelutyöt yhteisvastuusopimuksen tekemiseksi Viron kanssa. Suomi arvioi vastauksessaan, että sopimus voisi tulla voimaan vuoden 2021 kuluessa.

6. Virallinen huomautus 2.7.2020 (2020/2218); vaarallisista aineista aiheutuvien suuronnettomuusvaarojen torjunnasta sekä neuvoston direktiivin 96/82/EY muuttamisesta ja myöhemmästä kumoamisesta annetun direktiivin 2012/18/EU täytäntöönpano

Komissio katsoo, että Suomi ei ole asianmukaisesti pannut täytäntöön tiettyjä nk. Seveso III -direktiivin säännöksiä Manner-Suomessa ja Ahvenanmaalla.

Suomen vastauksessa (30.10.2020) ilmoitettiin, että Manner-Suomi tulee muuttamaan lainsäädäntöään eräiden direktiivin säännösten täytäntöönpanon täsmentämiseksi. Muilta osin Suomi kiisti komission väitteet ja selosti, miten direktiivin velvoitteet on pantu Manner-Suomen ja Ahvenanmaan lainsäädännössä täytäntöön.

3.1.2 Direktiivien täytäntöönpanon viivästymistä koskevat viralliset huomautukset

1. Virallinen huomautus 22.11.2019 (2019/0320-2019/0321); kahden direktiivin täytäntöönpano

Komission mukaan Suomi ei ole tehnyt ilmoitusta direktiivien (EU) 2018/350 ja (EU)2019/782 täytäntöönpanosta.

Suomen vastauksessa (22.1.2020) todettiin, että direktiivi (EU) 2018/350 on pantu täytäntöön kokonaisuudessaan. Direktiivin (EU) 2019/782 täytäntöönpanon todettiin olevan kesken ja annettiin arvioitu täytäntöönpanoaikataulu.

2. Virallinen huomautus 27.5.2020 (2020/0181-2020/0183); kolmen direktiivin täytäntöönpano

Komission mukaan Suomi ei ole tehnyt ilmoitusta direktiivien (EU) 2018/844, (EU) 2019/68 ja (EU) 2019/69 täytäntöönpanosta.

Suomen vastauksessa (28.9.2020) todettiin, että direktiivit (EU) 2019/68 ja (EU) 2019/69 on pantu täytäntöön kokonaisuudessaan. Direktiivin (EU) 2018/844 täytäntöönpanon todettiin olevan kesken ja annettiin arvioitu täytäntöönpanoaikataulu.

3. Virallinen huomautus 17.7.2020 (2020/0324-2020/0328); viiden direktiivin täytäntöönpano

Komission mukaan Suomi ei ole tehnyt ilmoitusta direktiivien (EU) 2018/645, (EU) 2019/990, (EU) 2019/1985, (EU) 2020/177 ja (EU) 2020/432 täytäntöönpanosta.

Suomen vastauksessa (20.10.2020) todettiin, että direktiivien (EU) 2018/645, (EU) 2019/990, (EU) 2019/1985, (EU) 2020/177 ja (EU) 2020/432 täytäntöönpano on kesken ja annettiin arvioitu täytäntöönpanoaikataulu.

4. Virallinen huomautus 7.10.2020 (2020/0424-2020/0429); kuuden direktiivin täytäntöönpano

Komission mukaan Suomi ei ole tehnyt ilmoitusta direktiivien (EU) 2018/957, (EU) 2018/849, (EU) 2018/850, (EU) 2018/851, (EU) 2018/852 ja (EU) 2018/958 täytäntöönpanosta.

Suomen vastauksessa (8.12.2020) todettiin, että direktiivi (EU) 2018/957 on pantu täytäntöön kokonaisuudessaan. Direktiivien (EU) 2018/849, (EU) 2018/850, (EU) 2018/851, (EU) 2018/852 ja (EU) 2018/958 täytäntöönpano on kesken ja annettiin arvioitu täytäntöönpanoaikataulu.

5. Virallinen huomautus 20.11.2020 (2020/0524 – 2020/0525); kahden direktiivin täytäntöönpano

Komission mukaan Suomi ei ole tehnyt ilmoitusta direktiivien (EU) 2018/1808 ja (EU) 2018/2002 täytäntöönpanosta.

Suomen vastauksen määräpäivä on 23.1.2021.

3.2 PERUSTELLUT LAUSUNNOT

3.2.1 Unionin oikeuden virheellistä tai puutteellista soveltamista koskevat perustellut lausunnot

1. Perusteltu lausunto 28.11.2019 (2018/2289); ammattipätevyyden tunnustamisesta annetun direktiivin 2005/36/EY täytäntöönpano

Komissio katsoo, että Suomi ei ole pannut täytäntöön eräitä ammattipätevyysdirektiivin säännöksiä. Komission esittämät puutteet direktiivin täytäntöönpanossa koskevat sekä Manner-Suomea että Ahvenanmaata.

Suomen vastauksessa (28.1.2020) todettiin, että Suomi muuttaa direktiivin täytäntöönpanoa koskevaa kansallista lainsäädäntöään sekä Manner-Suomen että Ahvenanmaan osalta.

2. Perusteltu lausunto 14.5.2020 (2018/4041); konserniavustuksesta verotuksessa annetun kansallisen lainsäädännön mahdollinen ristiriita SEUT-sopimuksen 49 artiklan ja ETA-sopimuksen 31 artiklan kanssa

Komissio katsoo, että Suomen verolainsäädäntö rikkoo SEUT 49 artiklan mukaista sijoittautumisvapautta siltä osin, kuin konserniavustus ei ole vähennyskelpoinen, kun se annetaan toisessa jäsenvaltiossa sijaitsevalle yhtiölle lopullisten tappioiden kattamiseksi. Komissio katsoo, että Suomen aiemmin ilmoittama lainsäädäntömuutosten valmisteluajankaus on tarpeettoman pitkä. Rikkominen koskee suhteellisen poikkeuksellisia tilanteita eikä unionin oikeuden noudattamisen varmistaminen edellytä erityisen monimutkaisia lainsäädännöllisiä ratkaisuja.

Suomen vastauksessa (11.9.2020) ilmoitettiin, että edellä mainittujen lakimuutosten valmistelua on kiirehditty. Tarkoituksena on, että hallituksen esitys annetaan eduskunnalle syysistuntokauden 2020 aikana siten, että lainsäädäntömuutokset voisivat tulla voimaan 1.1.2021 alkaen.

3. Perusteltu lausunto 2.7.2020 (2018/2051); turvallisuutta koskevien perusnormien vahvistamisesta ionisoivasta säteilystä aiheutuvilta vaaroilta suojelemiseksi ja direktiivien 89/618/Euratom, 90/641/Euratom, 96/29/Euratom, 97/43/Euratom ja 2003/122/Euratom kumoamisesta annetun direktiivin 2013/59/Euratom täytäntöönpano

Komissio katsoo, että useiden ionisoivalta säteilyltä suojautumista koskevan direktiivin säännösten täytäntöönpano on Suomessa puutteellista.

Suomen vastauksessa (30.10.2020) katsottiin, että rikkomusmenettelyssä ei voida arvioida direktiivin täytäntöönpanon sisällöllistä asianmukaisuutta, koska asia on virallisen huomautuksen vaiheessa koskenut vain täy-

täytäntöpanon viivästystä. Vastauksessa kerrottiin, että täytäntöönpanoa koskevia ilmoituksia on täydennetty perustellun lausunnon vastaanottamisen jälkeen. Lisäksi kerrottiin, että eräiden lainsäädäntömuutosten valmistelu aloitetaan.

4. Perusteltu lausunto 2.7.2020 (2019/0042); neuvoston puitepäätöksen 2004/757/YOS muuttamisesta uusien psykoaktiivisten aineiden sisällyttämiseksi huumausaineen määritelmään ja neuvoston päätöksen 2005/387/YOS kumoamisesta 15.11.2017 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2017/2103 täytäntöönpano

Komissio katsoo, että Suomi ei ole toteuttanut kaikkia tarvittavia toimenpiteitä direktiivin (EU) 2017/2103 ja erityisesti sen 1 artiklan 1 kohdan b alakohdan sisältämän uusien psykoaktiivisten aineiden määritelmän täytäntöönpanemiseksi osaksi kansallista lainsäädäntöä.

Suomen vastauksessa (1.10.2020) todettiin, että komission noudattama menettely on virheellinen. Komission perusteltu lausunto on niin epäselvästi muotoiltu, ettei Suomella ole varmuutta siitä, mitä komission väitteet koskevat. Menettely myös rikkoo Suomen puolustautumisoikeuksia. Suomi katsoi lisäksi, että direktiivi on asianmukaisesti saatettu osaksi kansallista lainsäädäntöä.

4 EU PILOT

Seuraavassa jaksossa luetellaan kertomuskaudella vireille tulleet EU Pilot -tiedustelut. Kertomuskaudella Suomi on vastaanottanut neljä uutta EU Pilot -tiedustelua.

EU Pilot -menettely on rikkomusmenettelyä edeltävää epävirallista tiedonvaihtoa komission ja jäsenvaltion välillä. Menettelyä koskeva kirjeenvaihto toteutetaan komission ylläpitämän sähköisen EU Pilot -tietokannan kautta.

EU Pilot -menettelyyn liittyvät komission tiedustelut voivat koskea esimerkiksi **unionin oikeuden moitteetonta soveltamista** tai **kansallisen lainsäädännön yhdenmukaisuutta unionin lainsäädännön kanssa**. Komission tiedustelut voivat perustua unionin kansalaisten ja yritysten tekemiin kanteluihin tai komissio voi suorittaa tiedusteluja omasta aloitteestaan. Vastaukset EU Pilot -tiedusteluihin valmistellaan asiasta vastaavassa toimivaltaisessa ministeriössä.

1. **EUP(2020)9591; ydinlaitosten ydinturvallisuutta koskevan muutospäätöksen 2014/87/Euratom täytäntöönpano**

EU Pilot -tiedustelu koskee ydinturvallisuusdirektiivin muutossäännösten täytäntöönpanoa.

2. **EUP(2020)9692; matkustajan oikeuksia koskevien asetusten (EY) 261/2004 (lentoliikenne), (EY) 1371/2007 (rautatieliikenne), (EU) 1177/2010 (meri- ja sisävesiliikenne) ja (EU) 181/2011 (linja-autoliikenne) mukaisten velvoitteiden noudattaminen**

EU Pilot -tiedustelu koskee matkustajien oikeuksia lento-, rautatie-, meri- ja sisävesiliikenteessä sekä linja-autoliikenteessä koskevien asetusten mukaisten velvollisuuksien noudattamista Covid 19 -pandemian aikana.

3. **EUP(2020)9755; direktiivin 2009/81/EY noudattaminen puolustushankinnoissa**

EU Pilot -tiedustelu koskee puolustus- ja turvallisuushankintadirektiivin noudattamista tietyissä puolustushankinnoissa.

4. **EUP(2020)9786; vesipolitiikan puitedirektiiviin 2000/60/EY liittyvien kansallisten vaatimusten noudattamisen varmistusjärjestelmien toiminta**

EU Pilot -tiedustelu koskee vesipolitiikan puitedirektiiviin liittyvien kansallisten vaatimusten noudattamisen varmistusjärjestelmien toimintaa.

5 NOTIFIKAATIOT

Suomi on toimittanut kertomuskautena Euroopan komissiolle direktiivin täytäntöönpanoa koskevia ilmoituksia (notifikaatioita) valtakunnan osalta 75 kpl ja Ahvenanmaan osalta 14 kpl.

Jäsenvaltiot ovat velvollisia panemaan unionin direktiivit täytäntöön kansallisessa oikeusjärjestyksessään sekä ilmoittamaan täytäntöönpanosta komissiolle. Kyseistä täytäntöönpanoilmoitusta kutsutaan **notifikaatioksi**. Jos direktiivin täytäntöönpanoa ei ilmoiteta määräajassa, komissio voi käynnistää jäsenvaltiota vastaan SEUT 258 artiklan mukaisen rikkomusmenettelyn.

Kuvat etukannessa:
Näkymä Niedergrünewald-kadulta
Unionin tuomioistuimen istunto,
viiden tuomarin jaosto

Kuvat takakannessa:
Unionin tuomioistuin 12/2019
Unionin yleinen tuomioistuin 09/2016

Valokuvat: Euroopan unionin tuomioistuin, G.Fessy/CJUE

